

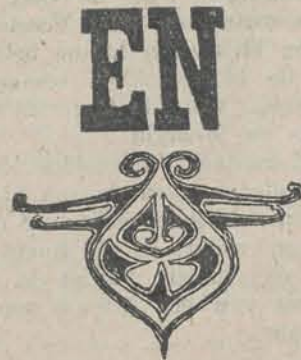
Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST

EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar: f 2.50
Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 4.—
Voor Oost-Indië en het Buitenland „ 0.05
Afzonderlijke nummers „ 0.05

Prijs der Advertentiën: f 2.—
Per vakje . . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
 Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat.
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

Een Hollandsch oordeel over Indië en de oudgasten. — Voordrachts-avonden. — Uit de O.-I. Mail. — Feuilleton. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Officieele Berichten.

Een Hollandsch oordeel over Indië en de oudgasten.

Onze aandacht wordt gevraagd voor de volgende tirade uit een boekbeoordeling van Dr. A. Aletrino in De Nieuwe Gids van Nov. 1911.

„Onder de vele gewone voortbrengselen, die de Nederlanders jaar in, jaar uit, of om dezooveel jaar uit Ned.-Indië te zien krijgen — gepensioneerde gouverneur-generaals, nachtbroeken en kabaja's, vervelende, gele en galachtige oud-gasten, sarongs, flesschen ingemaakt „zuur” of „zoet”, alleen voor de ingewijden te genieten, raar-opgedirkte vrouwen — wandelende verfdoozen — die de dame willen uithangen, nu en dan eens een stakkerige baboe en meer dergelijk fraais — is er één, dat gewoonlijk wordt vergeten, namelijk een zoodje boeken, dat het leven in Indië tot onderwerp heeft of dat in Indië „speelt”. Wat nu voor een Hollander erger is, roode vischjes te moeten eten of zulk een boek te moeten doorlezen, weet ik niet. Ik geloof heusch, dat ik nog liever die stinkende, roode derrie eet, dan dat ik het laatste volbreng. Die vischjes doen ten minste iets: zij stinken, terwijl die boeken je zintuigen absoluut ongeprikkeld laten.”

Men kan zich ergeren aan de laattunkendheid van dien huiszittenden Hollander tegenover zijn landgenooten, die den moed hadden in hunne jonge jaren huis en haard te verlaten, en een werkkring te zoeken ver over zee, om — welnu, werkende aan eigen welvaart of fortuin (doet de huiszittende Hollander anders?) — echter bij te dragen aan de ontwikkeling van het land en het volk, waaraan in de historie en nog Nederland zooveel te danken heeft tot behoud van zijn rang onder de Europeesche mogendheden.

Beter doet men te lachen om dien Hollander, spottend met de Indisch-gasten in hun nachtbroek en kabaja. Kan hij 's morgens zoo frisch en opgewekt in zijn nacht- of ochtendgewaad voor den dag komen? Is bij hem de gulhartige gastvrijheid zoo groot,

dat op elk uur van den dag zijn huis openstaat voor den onverwacht binnentredenden gast, dat hij zonder vrees van eenige onreinheid te vertoonen, den gast tegemoet komt in het kleed, dat hij toevallig op het oogenblik van diens komst draagt? Lachen, ja, om dien Hollander, afwijzend de stinkende Indische vischjes, terwijl op een middagbezoek bij hem zijn bloem- of boerenkool, of brusselsche spruitjes een lucht in uwe neusgaten doet opstijgen, die ik liever niet nader omschrijf. Lachen om, beklagen dien Hollander, in zijne gesloten, bedompte woning, waar de duffe lucht den oudgast al spoedig benauwt; en deze, daar binnentredend, zijn frisschen, opgewekten geest, verhelderd en verruimd als die werd door de zegeningen van de Indische zon, door de weelde der tropische natuur, onder den invloed van den vrijen, openhartigen omgang, waaraan men daarginds gewoon is, voelt neergeslagen en beneveld, — en hij zich haasten moet weder de vrije lucht te zoeken, zal hij niet alras gevangen worden in de kleingeestige, enghartige politiek, die alle andere belangen ter zijde stelt, en liefdeloos gaan oordeelen over zijn evenmensch.

Eene verontschuldiging voor de litterarische houding van den schrijver is zeker gelegen in het gehalte der meeste Indische romans, hoewel schrijvers als Couperus en Augusta de Wit reeds beter hadden kunnen inlichten.

„Oost en West” roepe alle Indisch-gasten op om zich te vereenigen en krachtig te stellen tegenover de minachting uit waanwijze onkunde, waaronder Indië in Nederland nog te zeer lijden moet!

EEN OUDGAST.

Voordrachts-avonden.

Wij zijn thans in het volle seizoen der lezingen en voordrachten, en, gelukkig, kan er hier op gewezen worden, dat die betreffende Nederlandsch-Indië, ofschoon ze niet zeldzaam zijn (zie telkens onder onze rubriek Mededeelingen), in den laatsten tijd met veel meer belangstelling worden bezocht, niet alleen door oud-gasten, maar ook door nooit in Indië geweest zijnde Hollanders, waaronder vele dames en schoolgaande jongelieden.

Dit is een begin van vooruitgang, een gunstig voortteeken op Nederl. koloniaal gebied.

Hiervan getuigde o.a. de buitengewoon druk bezochte voordrachtsavond van 16 dezer door de Ned. Afd. der Ned.-Ind. Mppij. van Nijverh. en Handel uitgeschreven, in het Zuid-Hollandsch koffiehuis te 's-Gravenhage, waar Prof. Dr. G. A. T. Molengraaff een bijzonder opwekkende rede hield over „Het heden en verleden van Timor”, welk eiland hij in opdracht van de Regeering on-

langs geologisch vooral had bestudeerd en onderzocht.

Hij ving zijn voordracht aan met een korte geschiedenis van 't Ned. gezag, daarbij aanstippende, dat nooit volkomen harmonie tusschen Portugeezen en Nederlanders op dit eiland heeft geheerscht, met name waren er steeds grensgeschillen, terwijl een groot deel van het officieel Nederlandsch gebied tot voor kort te eenenmale ontoegankelijk was voor Nederland.

Spreker vond, dat Timor merkwaardig vele overeenkomsten heeft met de Transvaal; klimatologisch roemde hij het zeer; wel is de smalle kuststreek ongezond, het binnenland echter heerlijk frisch, en ziektevrij; de natuur fraai. De koelte neemt er met de hoogte snel toe.

Een nadeel van het eiland is de groote ontoegankelijkheid er van. Het behoort — geologisch gesproken — tot de jongere landen, d. w. z. dat het overal diep ingesneden is en de aanleg van wegen er derhalve niet gemakkelijk valt. Uit de fauna en de koraalvorming blijkt ten duidelijkste, dat 't eerst in een zeer late periode uit de zee is opgerezen; de aanleg van goede wegen blijft echter altijd mogelijk en is, wegens het goede klimaat, der moeite waard.

De talrijke, grillige kalkrotsen, waartusschen veelal de kampongs gelegen zijn en waarvan prof. Molengraaff de vorming geologisch verklaarde, hebben steeds dezen invloed op de geschiedenis gehad, dat de weerspannige bevolking, door het Nederl. gezag vervolgd, zich gemakkelijk onbereikbaar kan maken.

In een reeks, bijzonder gelukkig, met voornamen smaak gekozen, diapositieven, deed de redenaar Timor per sciopicon zien.

Zoo zag men o.a. de prachtige landschappen, naast het type der Inlanders, die bepaald tot de kroesharige behooren.

Een eigenaardigheid van deze eilandbewoners is, dat zij de zee schuwen; er zijn onder hen noch visschers, noch zeevaarders. Ze heeten aan landbouw en veeteelt te doen, maar veel zaaks is het niet. Er zijn prachtig sterke paarden en uitmuntende karbouwen, maar dit danken de Timoreezen aan de natuur van hun eiland, geenszins aan de zorg, die zij er aan besteden.

Aan de mais en de sago, waarmee zij zich voeden, hebben zij slechts nu en dan iets te doen, rijst gebruiken zij slechts weinig. Zij voeren kleine hoeveelheden was, sandalhout en hertenhorens uit.

In één opzicht is Timor zelfs Den Haag voor geweest, zeide spr., die door menigen geestigen zet zijn toehoorders deed lachen, het kent reeds sedert eenige jaren een inkomstenbelasting. Deze brengt er zelfs f 110.000 per jaar op (de bevolking telt ongeveer 62.000 zielen). De redenaar zou evenwel de

voorkeur geven aan heeren diensten, ook uit opvoedkundige overwegingen. Zelfs tegen het cultuurstelsel zou hij voor landen als Timor, in den aanvang ten minste, geen bezwaar hebben. Ingegrepen in het leven van de Timoreezen en andere natuurvolken, heeft men toch al, welnu, dan make men hen, ook geschikt voor een ordelijke samenleving. Men late hen vooral wegen aanleggen, men zende er kolonisten heen, die er den landbouw en de veteit tot hoogere ontwikkeling zullen brengen. Timor vraagt menschen, zooals trouwens zooveel van onze koloniën. Het is maar de vraag: of Nederland thans reeds alle menschen, die bereid zouden zijn naar de koloniën te gaan, uitzendt.

Spreker geloof van niet. Dat niet genoeg Nederlanders naar de koloniën gaan, komt z. i. uit gebrek aan kennis van onze bezittingen. Op de Nederlandsche scholen wordt de aardrijkskunde van onze fraaie bezittingen niet uitvoeriger behandeld dan bijv. die van Rusland. Volwassen geworden, denkt men niet aan Indië, men is er niet van doordrongen, dat Nederland niet mee zou tellen in de rij der mogendheden zonder zijn koloniën, vooral de man uit het volk niet, die uit onwetendheid zoo vaak liever in Amerika zijn brood zou gaan verdienen, dan in ons eigen Indië. Er zijn flinke mannen en vrouwen voor de kolonisatie nodig, en Timor is er zeer voor geschikt.

De voorzitter, de heer P. J. van Houten, den spreker uit naam der aanwezigen hartelijk dankzeggende, beaamde ten volle het slot van diens zoo pakkende rede.

In een vergadering van de Indische Vereeniging sprak j.l. Zondagmiddag te 's-Gravenhage Mr. J. H. Abendanon over: „Het samengaan van alle volkeren op den weg van vooruitgang; beschouwingen in verband met het rassencongres gehouden te Londen in Juni 1911”.

Spreker ving zijn rede aan met een herinnering aan het doel van het te Londen gehouden rassencongres en met een breedvoerig overzicht van de aldaar behandelde onderwerpen, de gehouden redevoeringen en besprekingen, de genomen besluiten en uitgesproken wenschen, zoomede van de naar aanleiding van het congres verschenen geschriften en knoopte daaraan menige opmerking van breedopgevatte algemeene menschenmin vast.

Hij besloot zijne uiteenzettingen met de volgende opwekking:

„Moge het uwe vereeniging gegeven zijn om door krachtige en ernstige samenwerking harer leden, heel veel bij te dragen tot den vooruitgang van Insulinde in alle opzichten en om te geraken tot een harmonische ontwikkeling van dat heerlijke land, waar gij geboren werdt, waar gij later hoopt te werken voor uw landgenooten. Vergeet dan nooit, dat daartoe ook behoort de kleine man, die vooral door uw krachtige hulp zal kunnen vooruitkomen. Doet hem, den kleinen man, deelen in hetgeen betere omstandigheden u hebben geschonken.

Weest voor hem de oude broer, niet de „meerdere”. Laat ook in elk volk afzonderlijk de eenheid werken, die wij zoo gaarne voor de geheele menscheid willen: Pro Patria per Orbis Concordiam.”

Op Vrijdag 23 Februari zal in het gebouw der Loge, Ehrweelen Burgwal, Den Haag, ter vergadering van de Vereen. ter beoefening van de krijgswetenschap, de heer J. G. v. d. Belt, Gep. Luit.-Kol. van het N.-I. Leger, een voordracht houden over de aanvulling van het Europeesche element in het Indische leger.

In het Gebouw van den Werkenden Stand, Kloveniersburgwal, te Amsterdam, zal door den heer J. E. Jasper op 28 Februari a.s. een lezing met lichtbeelden worden gehouden over het onderwerp: „Van Medan naar Siboga door de Bataklanden”.

Naar wij met ingenomenheid vernamen, zal de heer J. E. Jasper ook eerlang een interessante voordracht houden voor de leden der Afdeling 's-Gravenhage van de Vereeniging „Oost en West”.

Uit de O.-I. Mail.

Assistent-resident De Quant. † Te Meester-Cornelis had 23 Januari j.l. onder buitengewoon veel belangstelling de teraardebestelling plaats van den zoo plotseling overleden assistent-resident van Meester-Cornelis, de heer P. C. de Quant. Duizenden Inlanders stonden langs den weg geschaard. Van verscheidene woningen woot de vlag halfstok.

Tal van autoriteiten van Meester-Cornelis en Batavia hadden blijk van hunne belangstelling gegeven. Onder de bloemstukken bevonden zich ook een paar kransen van de gemeentebesturen van Meester-Cornelis en Batavia.

Aan het graf herdacht de resident des overledenes groote ambtsverdiensten, en daarna hield De. Volten eene indrukwekkende rede over den ontslapene als echtgenoot en vader, en als hoofd der burgerij.

Diep onder den indruk verliet de droeve stoet de laatste rustplaats van een goed man en een bekwaam ambtenaar.

Cholera Modjokerto. Uit de jongste mail vernemen wij, dat sinds 1 Januari tot de 24ste dier maand te Modjokerto 29 gevallen van cholera voorkwamen, waarvan 24 met doodelijken afloop.

De Rijst. In de bovenstreken was men in het Buitenzorgsche hier en daar begonnen met het padi-snijden, doch viel de oogst niet mee. Een der landheeren gaf zijn opgezeten den raad geen padi te verkoopen, doch voor zich te behouden. Het is de groote vraag of zij dit ter harte zullen nemen, meent De Java-Bode, waaraan wij dit bericht ontleenen.

De ordonnantie van 25 September 1911 (Staatsblad Nummer 522), is ingetrokken. Deze ordonnantie bevatte het tijdelijk verbod tot uitvoer uit Ned.-Indië van rijst. De intrekking houdt verband met de omstandigheid, dat de hooge rijstprijzen inmiddels weer tot een meer normaal peil waren gedaald.

Tentoonstellingen. Te Semarang waar thans de tentoonstelling plaats heeft van alles betreffende de zuigeling, worden ook ernstige plannen beraamd tot 't houden eener algemeen koloniale expositie in 1913.

S. S. De ontvangsten der Staatsspoorwegen op de Oosterlijnen bedroegen in 1911 ruim 13 ton meer dan in 1910, en in 1910 waren zij 1 miljoen meer dan in 1909.

Er zullen thans nachttreinen rijden voor 't goederenvervoer.

Expeditie naar de Tenimber-eilanden. De resident van Amboina berichtte, dat hij half Januari j.l. een kleine expeditie had uitgezonden om de bewoners dier eilanden wat meer aan orde en rust te gewennen.

Theecultuur der bevolking. De Directeur van Binnenl. Bestuur, de heer Tollenaar, heeft zich eind Januari j.l. naar Soekaboemi begeven, alwaar een conferentie zou plaats hebben, waaraan de heer Lovink en verschillende bestuursambtenaren uit dat gedeelte van de Preanger zouden deelnemen.

Het geldt de bespreking van een plan tot oprichting van een volkscultuur-onderneming.

Een plan, dat natuurlijk nog in de lucht hangt, waar veel voor te zeggen zou zijn, maar waaraan, gelijk een ieder op het eerste gezicht reeds zal begrijpen, groote bezwaren zijn verbonden.

Om het voor en tegen na te gaan en c. q. middelen van uitvoering te beramen, is deze conferentie belegd.

De Cultuurschool. Het Bestuur van Bandoeng vond geschikte gronden voor de Cultuurschool. De quaestie is in principe opgelost en de overbrenging van de Cultuurschool van Buitenzorg naar Bandoeng verzekerd.

Een uitvinding. Het Soer. Hblad vermeldt een uitvinding van den beheerder der cultuuronderneming Kedayoong bij Modjosragen, die een methode vond om hevea-latex met behulp van electriciteit te coaguleeren, zonder gebruik van chemicaliën.

De uitvinder heeft patent aangevraagd.

De Britten en ons werf-systeem. — Op de jongste vergadering van de United Sendang (Sumatra) Rubber Plantations heeft, volgens de Sum. Post, de heer V. Ris, hoofdadministrateur van deze maatschappij, o.m. gezegd, dat de maatschappij nu een groot aantal gezonde arbeiders op de ondernemingen had en dat men de ondervinding had opgedaan, dat de bepalingen van het N.-Indisch gouvernement voor het aanwerven van arbeiders van Java tot nu toe met succes hebben gewerkt, en dat er alle reden was, om aan te nemen dat het gouvernement in het huidige werfsysteem

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
VERHUUR.		p.m. of f 50.— p.j. af " " -80.— " "
PIANO's van f 5.— VLEUGELS „ -8.—		STEMMEN. IL.
REPARATIE. RU Afd. Gebruikte		Instrumenten. voor het GEREEDMAREN TROPEN.
SPECIALE INRICHTING voor de		

C. HOYNG,
SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

STOOMKOFFIEBRANDERIJ
en THEEHANDEL
P. D. SCHILTE
32 Groenmarkt :-: DEN HAAG
Opgericht 1868 - Telefoon 2539.

Behangers en Stoffeerders
**Linoleums,
Tapijten,
Meubelen.**

P. J. Veelo & Zonen
Den Haag
Lange Houtstr. 15b
Telefoon 8855.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2049.

geen belangrijke veranderingen zou maken. Natuurlijk stond het Ned.-Indisch gouvernement — en zeer terecht — op een uitstekende behandeling van de op Java aangeworven arbeiders. Met dit gevolg, dat de maatschappij nu een gezond en tevreden arbeids-corps heeft. In de hospitaal krijgt de zieke kochie een behandeling zoo goed als elke Europeaan het maar zou wenschen.

Het Departement van Oorlog. — Als tijdstip waarop het Departement van Oorlog en de Generale Staf naar Bandoeng zullen overgaan, is thans vastgesteld 1 Januari 1915.

Hoogere Krijgsschool. — Geslaagd in het examen voor en toegelaten tot de Hoogere Krijgsschool zijn T. D. van Hasselt, 1e luit. infanterie, T. T. Steenmeijer, 1e luit. infanterie W. L. G. Jas, 1e luit. infanterie A. R. W. Geyt van Pittius, 1e luit. der artillerie, G. T. Slothouwer, 1e luit. artillerie; E. J. Geldorp, 1e luit. infanterie en J. L. Ravenek; 1e luit. infanterie.

Ook slaagden voor het examen de heeren W. van der Poel, G. Berenschot en P. H. C. Willer, allen van de infanterie. Door gebrek aan plaatsen, konden deze heeren evenwel niet voor plaatsing in aanmerking komen.

Het examen is dit jaar een groot succes geweest voor het wapen der artillerie. Hoewel slechts één plaats op de krijgsschool voor dit wapen beschikbaar was, zijn ditmaal twee artilleristen geplaatst en is een plaats, die bij de andere wapens onvervuld bleef, wegens onvoldoend examen, aan de artillerie toegewezen.

Gewapende politiedienaren. — Naar wij vernemen, zal in de Residentie Preanger Regentschappen een centraal depôt voor gewapende politiedienaren worden opgericht, waaraan verbonden is een kaderschool. Reeds is een onderzoek ingesteld naar een geschikt terrein voor het doel, doch de keuze is nog niet bepaald. Waarschijnlijk zal het depôt of te Bandoeng of te Soekaboemi worden gesticht. Het zal ruimte bieden voor 600 manschappen.

Geen verlof — wel verlof. Terwijl het groote gebrek aan bestuursambtenaren dezer dagen in de bladen was te lezen, de regering aanleiding moet hebben gegeven om voorloopig slechts bij uitzondering aan ambtenaren van het Binnenl. Bestuur buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst te verlenen, is daarentegen besloten, zooals uit een van regeringswege aan het bestuur van de vereeniging van bouwkundigen blijkt, dat deze maatregel in dit jaar niet zal worden toegepast op opzichters der B. O. W. Zooals bekend werden in het vorige jaar, nadat pas de nieuwe gunstige bepalingen op het stuk van buitenlandsche verloven waren ingevoerd, aan de opzichters alleen verlof verleend, wanneer zij minstens elf achtereenvolgende jaren actieven dienst konden wijzen. De genoemde vereeniging heeft met succes op het onbillijke van dezen maatregel gewezen, welke niet gehandhaafd is, zoodat alle opzichters, die volgens de bestaande bepalingen daarvoor in aanmerking komen, er op kunnen rekenen, dat hunne verzoeken om buitenlandsch verlof ingewilligd zullen worden.

Meisjes H. B. S. te Soerabaja. De nieuwe gebouwen voor de afdeling H. B. S. van de school op Genteng (Soerabaja) werden Maandag 22 Januari officieel geopend. De heeren Dr. Prengge, de resident en Hoekstra hielden een toespraak.

De troonsopvolging in Solo. Men schrijft aan het Soer. H. blad:

In de pers duiken berichten op betreffende de troonsopvolging in Solo, waarover de prijais het zoo druk zouden hebben, omdat de keizerin, een zuster van prins Mangkoe N'egoro VI, tot heden kinderloos is gebleven. Vergun mij een paar opmerkingen.

Of zij kinderloos zal blijven, moeten wij afwachten. De vorstin is nog niet op zoodanigen leeftijd, dat zij alle hoop behoeft op te geven, en daaraan is niet vreemd de keuze van den Soesoehoenan van een Inlander tot lijfarts, t. y. Dr. Radjiman. Deze genoot zijn universitaire opleiding in Amsterdam, waar hij promoveerde en later in Gent.

De vroegere lijfarts te Solo, Dr. Spruijt Landskroon, die eenige kinderen van den keizer in Nederland bij zich heeft, moet de aandacht van dezen op Dr. Radjiman hebben gevestigd. Vandaar de afwijking van de oude traditie, om steeds een Europeaan als lijfarts te hebben.

Het benoemen van een kroonprins zou dus een daad zijn van groote lomphed tegenover de keizerin. Weliswaar is de regering (lees: de resident) volkomen vrij in de keuze van een troonsopvolger, maar waartoe is het noodig de vorstin nu reeds te krenken? Als haar heer gemaal, een levenslustig man, die kans heeft een hoogen leeftijd te bereiken,

komt te overlijden, zal er tijd genoeg zijn aan een opvolger te denken. De talrijke progenituur van den keizer uit andere vrouwen dan de keizerin biedt ruime keuze aan. De oudste, Pangeran Hangabehi, is adjudant van den landvoogd in buitengewonen dienst, en eenige van zijn jongere broeders studeren in Nederland.

Tijdens het bestuur van Sultan VI van Djokja was evenmir een kroonprins benoemd om dezelfde reden als thans in Solo. Zijn echtgenoot, thans nog in ballingschap te Menado levende, Ratoe Kedaton, was nog niet bevallen van haar eenigen zoon, den lateren troonpretendent Soerjodningagalogo. Toen Sultan V, in 1854 stierf, was een opvolger direct bij de hand, n.l. diens broeder, de vader van den tegenwoordigen Sultan VII.

De Chineezers. Uit Medan werd den 13den Januari aan de Deli-Courant geseind:

Gisteren hadden bij het uitgaan der Chineesche en Maleische scholen kloppartijen tusschenschooljongens plaats.

Een korporaal van de politie wilde de vechtenden scheiden en uit elkaar jagen, waarop de Chineezers hun rasgenooten te hulp kwamen schieten.

Zij wilden den korporaal te lijf onder het bekende geroep: „Sla dood!“ Steeds kwamen meer Chineezers toelopen. De korporaal verdedigde zich met de klewang; drie Chineezers werden gewond. Politiehulp kwam spoedig opdagen, waarop zeven belamels werden gearresteerd.

Van de muren der Chineesche huizen werden biljetten afgerukt, waarin werd aangespoord alle Chineezers, die de staart blijven dragen, te boycotten; zij moeten als islamieten worden beschouwd, Chineezers zonder staart zijn de gelijken van Europeanen.

De revolutionairen hitsen de Chineezers op tegen de Chineesche hoofden. Zelf wenschen zij moderne Chineesche hoofden te kiezen en een gevecht uit te lokken met de staartdragende Chineezers.

De revolutionaire Chineezers te Medan, die hun staart hebben laten afsnijden, wenschen met „mijnheer“ te worden aangesproken.

Zoolang de Chineesche republiek nog niet erkend is, heeft de politie te Batavia het uitsteken der nieuwe republikeinsche vlag verboden.

Voor de viering van den 15den Januari j.l., zijnde geen Nieuwjaarsdag voor de Chineezers aldaar, was het afsteken van vuurwerk door hen door de politie verboden.

De Nieuwe Soer. Courant vernam, dat de Gouv.-Generaal de verschillende bestuurshoofden aangeschreven heeft, dat de Chineezers de revolutievlag niet mogen uitsteken.

De tentoonstelling te Semarang. — Op een bijeenkomst te Semarang op 16 Januari van een 70tal ingezetenen uit verschillende kringen, bijeengeroepen door den Resident, werd een vereeniging opgericht, welke zich het houden van een tentoonstelling in 1913 ten doel stelt. De tentoonstelling zal omvatten alles wat op landbouw, handel en industrie betrekking heeft en zal een vergelijkend eeuw-overzicht geven van het koloniaal beheer in 1813 en 1913. De Resident aanvaardde het voorzitterschap. Als secretaris treedt op de heer Simon Thomas.

Een truc.

Met ingang van 1 Januari van dit jaar — zegt hetzelfde blad — is in de Residentie Pekalongan een voor de suikercultuur gesloten gebied opgesteld. Verschillende landbouwindustriëlen hebben zich gehaast om aldaar een concessie machtig te worden. Omdat, zooals bekend, de eerste aanvrager de voorrang heeft, hadden verschillende personen in verband met het voorschrift, dat de aanvraag op het Residentie-kantoor gedurende de officiële bureau-uren moet worden ingediend zich op 2 Januari des morgens vóór het openen van het bureau aldaar opgesteld om onmiddellijk hun request aan de Resident, of bij diens afwezigheid, aan den gewestelijken secretaris te overhandigen. In dat geval wordt volgens de in den loop van het vorig jaar gewijzigde bepalingen door het lot beslist, aan welke der gelijktijdig ingediende aanvragen de prioriteit moet worden toegediend.

Een der aanvragers was zoo slim geweest, om op naam van verschillende personen 90 gelijktijdende verzoeken in te dienen, met het gevolg, dat hij bij de loting een 80 maal grootere kans had dan zijn mededingers en natuurlijk het lot op een zijner aanvragen viel.

De regering kan er nu eens over gaan denken hoe zij aan deze volkomen geoorloofde handige truc voor den vervolge een eind kan maken. Nieuw is deze anders niet. Hij werd destijds o.a. reeds bij een loting in verband met mijnconcessies in Palembang gebezigd. Tevergeefs echter, want de loting ging niet door.

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER,
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

Koopt
Zwitserse
Borduursels

franco vracht & vrij van inkomende rechten direct uit Zwitserland thuis

Japonnen Blouses
van af fl. 13.50 van af fl. 3.85

Kinderjurkjes
van af fl. 8.75

Echt Zwitsersche borduursel op Batist, Voile, Wol & moderne zijdenstoffen.

Vraag heden nog stalen met Parijsche Modeplaten die gratis worden verzonden.

Eveneens stalen van onze allernieuwste Zwitsersche zijdenstoffen gratis op aanvraag.

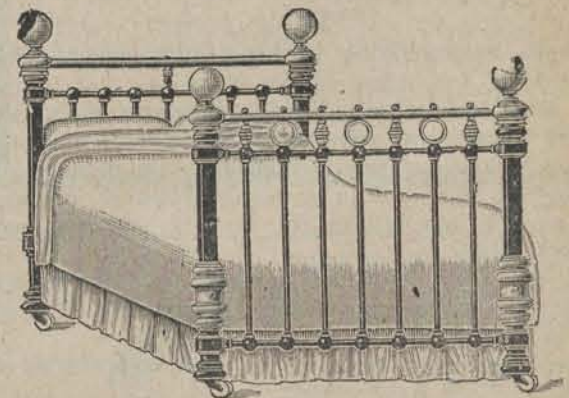
SCHWEIZER & Co.
LUZERN A 64 (Zwitserland).

S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7A. - Korte Poten 44.
TELEFOON 4508. - 3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN, PAARLEN OUDE JUWELEN, GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN.
Goedkoopst Magazijn van JUWELEN, GOUDEN- en ZILVERWERKEN.
ZIE ONZE ETALAGE.

ZOO JUIST VERSCHENEN.
Onze firma heeft het genoegen U te kunnen mededeelen, dat haar Nieuwe geïllustreerde PRIJSCOURANT 1912 voor Rijwielen, Banden en Rijwielbenodigdheden zoo even is verschenen.
Deze wordt de ons bekende handelaren en tokohouders gratis en franco per post toegezonden.
Zij die de prijscourant niet ontvangen, gelieven deze alsnog bij ons aan te vragen.
BLIJFT OP DE HOOGTE VAN HET NIEUWSTE.
U koopt bij ons goedkoop en goed.
Aanbevelend,
S. VAN DER BIJL - Waterlooplein 96/8 - AMSTERDAM.

Frans van Wijk en Zonen,
24 Vlamingstraat,
- DEN HAAG. -
Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
Inrichtingen.

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE —
PRINSESTRAAT.
TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.
MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De Gouverneur heeft aan de Koloniale Staten ter goedkeuring aangeboden een ontwerp-verordening tot wijziging der verordening van 21 Januari 1893 (G. B. No. 14) houdende bepalingen omtrent het uitgeven van concessies tot exploitatie van balata op domeingrond in Suriname, gelijk zij luidt blijkens G. B. 1905 No. 3, juncto G. B. 1909 No. 79 en G. B. 1910 No. 78.

In de Memorie van Toelichting herinnert de Gouverneur er aan, dat in de een 20-tal jaren geleden aan de Staten ingediende balata-verordening, door het Bestuur alleen een minimumgrens en wel van 10.000 H. A. voor de in concessie uit te geven terreinen was vastgesteld. De Staten drongen aan op een maximumgrens van 50.000 en een minimum van 1000 H. A. In zijne Mem. v. Antw. (Handelingen Kol. Staten 1892—1893) verklaarde de Gouverneur weinig heil te zien in het beperken van de oppervlakte eener concessie tot 50.000 H. A. Zijn bezwaar daarentegen was echter niet van dien aard, dat hij niet zou kunnen toegeven aan den opnieuw uitgedrukte wensch der Staten.

Dienovereenkomstig werd in de sedert het jaar 1893 in werking zijnde verordening, houdende bepalingen omtrent het uitgeven van concessies tot exploitatie van balata op domeingrond in Suriname o.m. bepaald dat geene concessie tot exploitatie van balata wordt uitgegeven voor eene oppervlakte van meer dan 50.000 H. A. en dat aan denzelfden persoon wel meerdere concessies kunnen worden verleend, mits niet te zamen voor een grotere oppervlakte dan 50.000 H. A.

De praktijk heeft echter uitgevezen dat een zoodanige beperking der oppervlakte niet in overeenstemming is met het belang van de balata-industrie zooals deze op groote schaal in de kolonie wordt gedreven, terwijl voorts gebleken is, dat zij ook geen praktisch nut oplevert, getuige het overbekende feit, dat alle balata-ondernemingen grotere terreinen dan 50.000 H. A. in exploitatie hebben, hetgeen volgens de bestaande bepalingen slechts mogelijk is door het doen aanvragen van concessies door zogenaamde „stroommannen”.

Afgescheiden van het feit dat een dergelijke toestand schade doet aan het openbaar gezag, is zulks tevens een bezwaar voor den arbeid op gezonde basis van kapitaalcrachtige maatschappijen. De vrees welke voorheen bij de Koloniale Staten bestond dat, indien de grootte eener concessie ongelimiteerd werd gelaten, de balata ontginning gemonopoliseerd zou worden, vervalt bij de reeds bestaande talrijke ontginners.

Het is dus alleszins gewenscht en in het belang der kolonie de balata-verordening in diër voege te wijzigen, dat de mogelijkheid wordt geopend om aan een concessionaris voor eene oppervlakte van meer dan 50.000 H. A. concessie te verleen. De Gouverneur vertrouwt, dat de Koloniale Staten daartoe willen medewerken.

Eene herziening der balata-verordening in ruimen zin, doch voornamelijk met het oog op keering van misstanden, is in studie genomen. De Gouverneur meende evenwel niet te moeten wachten met het voorstel, dat thans gedaan wordt, tot het in de nadere wijziging zoude kunnen worden opgenomen.

Blijkens haar rapport ziet ook de Suriname-commissie — wanneer betere maatregelen dan tot dusver worden genomen om roofoverval tegen te gaan — geen reden waarom men niet enerzijds het maximum van de uit te geven concessies zou verhoogden, anderzijds den duur verlengen. De tegenwoordige bepalingen op den omvang der concessies worden door allerlei middelen ontloken.” (Blz. 136.)

Blijkens aankondiging in het Gouvernements Advertentieblad zal vanwege de koloniale vaartuigen vanaf 14 Februari een veertiendaagsche maildienst geopend worden op Demerara. Op de heen- en terugreis zal Nickerie worden aangedaan. De datums van aankomst en vertrek zijn zoodanig geregeld, dat zoo veel mogelijk aansluiting zal worden verkregen met de Royal Mail.

Ook is aan de firma Sproton te Georgetown toegestaan om haren dienst Paramaribo-Nickerie voort te zetten.

Twee uitstekende maatregelen, maar voor hoe lang?

In haar nummer van 23 Januari geeft De West een economisch overzicht over 1911:

„Van het afgelopen jaar valt niet veel goeds te boekstaven. De balata-industrie was zowat het enig lichtpunt. Ook deze schijnt welhaast haar toppunt te hebben bereikt, terwijl de goudindustrie zich de

laatste jaren beslist in dalende richting beweegt. De cacao-cultuur, die de laatste vier jaren aardig opkrabbelde, is plotseling weder een half miljoen kilogram in uitvoer achteruit gegaan. Toch worden hare vooruitzichten niet ongunstig geacht. De toekomst der suikercultuur is weder onzeker geworden, in verband met de voorstellen tot wijziging of opheffing der Brusselsche Conventie. De misère der bacovencultuur is overbekend. De koffiecultuur breidt zich uit, maar de kunstmatige toestand der wereldmarkt blijft vrees inboezemen voor de toekomst. Wat aangaat de rubbercultuur, deze zal, althans de eerste jaren, niet van overwegenden invloed zijn voor de kolonie.

Over het geheel is de economische toestand zeer ongunstig te noemen, terwijl — mede in verband met de verschrikkelijke droogte der laatste maanden — ook het nieuwe jaar onder sombere voorteekenen wordt ingegaan.

De ondernemingsgeest schittert nog meerendeels door hare afwezigheid in Suriname. Zelfs de oprichting van een landbouwkredietbank — toch waarlijk geen artikel de luxe in een landbouwende kolonie — onder steun van regeeringswege, schijnt met de grootste moeilijkheden gepaard te gaan. Voor de inzinkende goudindustrie heeft men nog eenige hoop gevestigd op de groote plannen van een zeer kapitaalcrachtige Amerikaanse combinatie, die een modern electrisch baggerbedrijf wil vestigen aan de Marowijne. De eenige die het belang daarvan voor de kolonie niet schijnt in te zien, is de regeering, die op onverantwoordelijke wijze talmt met het verleenen der concessie. Ten slotte valt als een staaltje van ondernemingsgeest te vermelden, dat de firma Dränger & Co. op vrij groote schaal begonnen is om kaolien uit te voeren, ten einde na te gaan of een loonende ontginning van dit artikel mogelijk is.

Gegeven den ongunstigen economischen toestand, is de opbrengst der koloniale middelen nogal medegevallen. De cijfers over December zijn nog niet bekend, doch tot eind November overtrof de opbrengst der gewone middelen de raming met ongeveer een kwart miljoen. Daarvan is zowat 225 duizend te danken aan de balata-industrie, zoodat alle andere middelen tezamen slechts 30 duizend boven de raming oprachten.

Een bespreking in bijzonderheden zal meer van pas zijn, wanneer de cijfers over het geheele jaar bekend zullen zijn. Hier zij voorloopig aangestipt, dat de invoerrechten zich de laatste maanden van het jaar geheel hersteld hebben. De achterstand, die omstreeks September werd geconstateerd, zal dus waarschijnlijk in verband hebben gestaan met de werkstaking te Amsterdam, waardoor de aanvoeren hier tijdelijk verminderden. Een bemoedigend feit is ook, dat de opbrengst van passage- en vrachtgelden der koloniale vaartuigen eenige stijging vertoont. Hopen wij dat de periode van wanbeheer van dit departement afgesloten is. De opbrengst van den spoorweg bleef helaas beneden de raming. Ook de rubberonderneming Slootwijk en de proefbosexploitatie stelden wederom teleur.

Op deze algemeene beschouwingen laat het blad een reeks vergelijkende cijfers volgen, die een beeld geven van den economischen toestand. Wegens plaatsgebrek kunnen deze hier niet worden overgenomen.

Aan hetzelfde en het volgende nummer van De West zijn de volgende berichten ontleend:

„Sedert geruimen tijd is de Griffie van het Hof van Justitie in opschudding door diefstallen, die op de meest geheimzinnige wijze worden gepleegd. De gestolen bedragen loopen tot in de honderden guldens, terwijl ook een fleschje goud is gestolen, hetwelk in een zekere zaak als overtuigingsstuk moest dienen.

Het meest ontsteld is men over het feit, dat ook uit een ijzeren kist aanzienlijke bedragen zijn ontvreemd, zonder dat eenig spoor van geweld valt op te merken. Daaruit wordt afgeleid, dat de dief den sleutel heeft kunnen bereiken, die bij den griffier beruiste. Hoewel verschillende keeren diefstallen zijn gepleegd, zijn nimmer sporen van braak geconstateerd. Ondanks een langdurig en nauwgezet onderzoek heeft men tot dusverre den sleutel van dit raadsel niet kunnen vinden.

„De dieven schijnen het in den laatsten tijd op Gouvernements-instellingen gemunt te hebben.

In den loop dezer maand is ontdekt, dat in het hospitaal een tekort aanwezig is van 280 kilogram boter (vier kisten). Deze ontdekking is gedaan toen de maandelijksche inventaris van het magazijn werd opgemaakt. Hoe de boter ontvreemd is, weet men niet. Hebben de kisten ooit het magazijn bereikt? En, zoo ja, hoe zijn zij er weer uit gekomen? Wellicht opgeladen op een kar die goederen kwam afhalen voor verschepping naar Nickerie of Albina?

MAGAZIJN van Heerenhoeden,
Petten en Pelterijen.

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35, : : 's-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902.

VOORHANDEN:

HEEREN BONTKRAGEN
- en BONTMUTSEN -

MODE-ACADEMIE

Grondig onderricht in MAAT-
KNIPPEN en COSTUUMNAAIEN.

Allen die aan een cursus deelnemen kunnen eenige der nieuwste COSTUMES voor zich zelve vervaardigen.

Opleiding voor DIPLOMA's der
- Mode-Vakschool Vereeniging. -

PROSPECTUS en inlichtingen te bekomen bij de

Directrice **M. E. DANCKAERTS**, Regentessepl. 7,
DEN HAAG.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE

✧ BANKZAKEN. ✧

SAFE - INRICHTING.

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.

Magazijn van **TEEKENBEHOEFTE**.

— VULPENHOUDERS. —

DE VRIES & Co. - PRINSESTRAAT 17

TELEFOON 3969,

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

Firma J. R. JEDELOO

FABRIEK EN MAGAZIJNEN VAN DIAMANTEN,
:- GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN. :-

9 SPUISTRAAT 9

Telef. 1603. DEN HAAG. Telef. 1603.

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a. - Tel. 4229. - DEN HAAG (Holland).

MAGAZIJN VAN

KUNST-SCHILDERSARTIKELEN
voorwerpen om te Snijden, Branden,
Beschilderen, enz.

Opggericht 1887.

Hoe het zij, in den laatsten tijd schijnen de dieven slimmer te zijn dan de dievenvangers."

***

„Omtrent de diefstallen ter Griffie van het Hof van Justitie, zijn geen nieuwe lichtpunten geopend. Aangehouden is voorloopig een employé, op wien door den aard van zijn werk op de griffie, het eerst de verdenking moest vallen. Bepaalde bewijzen, dat hij aan het misdrijf debet zou zijn, zijn er tot dusverre niet. De zaak is heel zonderling, daar zelfs geld wordt vermist uit een gezegelde envelop, zonder dat, voor zoover men kan zien, de zegels beschadigd zijn."

***

De N. R. Ct. van 10 Februari brengt, onder het hoofd „Wetenschappelijke Berichten" de volgende mededeeling:

„Dr. Theodor Koch-Grünberg, van de universiteit te Freiberg (Baden), heeft van 1903 tot 1905 een ontdekkingsreis in N.-W. Brazilië gedaan, waar hij zich sedert den zomer van 1911 wederom bevindt. Hij meldt thans, dat hij sinds Juli 11. in het grens gebied tusschen Brazilië, Venezuela en Britsch-Guyana op 3 à 5 gr. N.B. en 60 à 61 gr. W.L. vertoef. Hij maakt daar langdurige marschen en doorkruist de savannen en de heerlijke bergstroken. Hij heeft o.a. de waterscheiding tusschen de Amazone en de Orinoco overschreden. Het doel van zijn tocht is, kartographische opnamen te doen en de zeden, gebruiken en taal der onbekende Indianenstammen te bestudeeren. Hij heeft duizenden foto's genomen en is in 't bezit van 49 fonogrammen van Indianenliederen, van 2000 M. film, een groote ethnografische verzameling enz. Nu gaat de tocht naar het bron-gebied van den Orinoco, streken nog nimmer door blanken betreden, waar waarschijnlijk nog onbekende Indianenstammen leven."

Van de hand van dezen geleerden schrijver verschenen reeds zeer belangrijke geschriften: „Süd Amerikanische Felszeichnungen" en „Zwei Jahre unter den Indianern".

WAT DE INLANDER ZEGT.

Het jaar 1911. — Bij de bespreking van de gebeurtenissen, die in het afgelopen jaar hebben plaats gehad, bepaalt de redactie van de *Pemberita Betawi* van 30 December 1911 no. 293 zich hoofdzakelijk tot de volgende onderwerpen: cholera-epidemie, oorlog tusschen Italië en Turkije en de ontwikkelingen in Groot-China. Het blad zegt dan ondermeer: De cholera-epidemie verplichtte de plaatselijke politie-autoriteiten tot het nemen van de noodige voorzieningen in het belang van de volksgezondheid, met het doel den waterafvoer behoorlijk te doen verzorgen, aan de bevolking te gelasten alleen rijpe vruchten te nuttigen enz., en er voor te waken, dat de gegeven bevelen ook werden nagekomen. Ten deze valt weinig te klagen. De vruchten als mangga, kwini enz. werden in het jaar 1911 over het algemeen in veel rijper staat gegeten dan weleer, terwijl men kon opmerken, dat de desman meer dan vroeger de voorschriften opvolgde. Van een verminderde vruchtenoogst was geen sprake.

De beschouwingen waartoe de oorlog tusschen Italië en Turkije, terzake van de plotselinge bezetting door de Regeering van eerst gemeld rijk, van Tripoli en eenige andere landschappen op de Noordkust van Afrika, aanleiding hebben gegeven, komen in het kort hierop neer, dat de Turken zich in den loop der jaren al bijzonder weinig aan de ontwikkeling van die streken hebben laten gelegen liggen en dat 't eigenlijk landen waren zonder behoorlijk beheer. De plotselinge actie van Italië, waarop de Turksche Regeering allerminst bedacht was, was een gevolg van de behoefte om den Italiaanschen handel uit te breiden en dus voor de Porte een ernstige en onaangename verrassing, die haar bij de bestaande ontwikkelingen in het Turksche rijk in Europa zeer ongelegen kwam. Voor Turkije is het echter een geluk, dat het bij den weerstand zal kunnen rekenen op den bekenden godsdienstzin der Mohamedanen, die vele belijders vereenigen dat met hulp van den krachtigen stam der Sanoesis een dam kan opwerpen tegen Italië's expansiezucht. De uitkomsten zullen dan ook wel bewijzen, dat Italië voor hoogen prijs Tripoli zal moeten koopen. Voor de Mohamedaansche vorsten is deze oorlog een ernstige les en zullen zij hebben te waken dat hunne landen voortaan op meer krachtige wijze worden bestuurd.

Dit laatste geldt ook in het bijzonder voor China meent het blad. Hoe de oplossing ook moge zijn van de daar plaats hebbende ontwikkelingen, men kan er van verzekerd zijn, dat de Chineesche regeering in de toekomst zich zal weten te doen eerbiedigen en dat elke regeeringsvorm er naar zal

streven de volksbelangen beter dan vroeger te behartigen. Ook al zal de dynastie zich weten te handhaven, steeds zal zij rekening moeten houden met den wil van het volk.

Leia Moeda wijst in no. 1 van dit jaar van hetzelfde blad, onder aanbieding zijner gelukwenschen aan allen, bij gelegenheid van den intrede van het nieuwe jaar, in de eerste plaats op het vele goede, dat het jaar 1911 te aanschouwen heeft gegeven. Verschillende eerste klas scholen werden opgericht en op die wijze de gelegenheid om de Nederlandsche taal te leeren uitgebreid.

De wegen werden verbeterd; huizen en winkels werden verfraaid en nieuwe woningen werden opgericht. Het is een lust voor de oogen om daarnaar te zien. Houten bruggen werden door ijzeren vervangen.

De regeling van den water-afvoer werd ter harte genomen en de belangen der volksgezondheid werden ten zeerste behartigd.

Het voornaamste voedingsmiddel van den Inlander de rijst, was echter zeer duur, want de prijs van dit artikel steeg op Java van f 4 tot f 6 per pikol.

Helaas eischten de cholera-epidemie en de pestziekte vele offers. Bij de herdenking van het jaar 1911 moet derhalve zoowel op vroegde als op leed gewezen worden.

Mogen Inlandsche ambtenaren aandeelen op naam bezitten in een Indische Cultuuronderneming?

De heer Raden Mas Soerjopronoto, mantri-landbouwkundige te Wonosobo (Java), heeft naar aanleiding van de oprichting van de Inlandsche Cultuurmaatschappij *Mardikismo*, bij rekest van 7 Juli 1911, aan de regeering het verzoek gedaan om inlichtingen te mogen ontvangen in hoeverre het aan Inlandsche ambtenaren verboden is aandeelen op naam te bezitten in een cultuurmaatschappij.

Bij besluit van 28 November 1911 no. 24 is op dat verzoek aan den adressant te kennen gegeven, dat Regenten, Patib's, Districts- en Onderdistricts-hoofden op Java en Madoera, ingevolge Staatsblad 1886 no. 241, in het ressort, waarvoor zij zijn aangesteld, geen belang mogen hebben bij eenige bijzondere ondernemingen van landbouw of nijverheid.

Inlandsche rechterlijke ambtenaren, mogen, ingevolge art. 9 van het Reglement op de Rechterlijke organisatie en het beleid der Justitie in Ned.-Indië niet rechtstreeks of zijdelings betrokken zijn, in eenige concessie of onderneming van welken aard ook op Ned.-Indië betrekking hebbende of aldaar gevestigd. Of de aandeelen op naam of aan toonder luiden, doet niets terzake.

Het orgaan van *Boedi-Oetomo* brengt in haar nummer van 1 Januari 1912 no. 13 het bovenstaande ter kennis van alle leden der vereeniging, opdat zij met die inlichtingen hun voordeel kunnen doen.

Dr. Raden Hoesin Djajadiningrat.

Naar de *Pantjaran Warta* van 28 Dec. 1911, no. 292, mededeelt, wordt de heer Dr. Raden Hoesin Djajadiningrat nog dit jaar in Ned.-Indië terugverwacht, na een verblijf van zeven jaar in Nederland, waar hij eervol de graad van Dokter in de Letteren heeft behaald. Het blad meent, dat deze Inlandsche geleerde bijzonder geschikt zou zijn om als vervanger op te treden van Dr. Hazen, die, zooals bekend is, tot Directeur van Onderwijs en Eeredienst werd benoemd.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De reis van Mr. G. Vissering naar China en de hem aldaar opgedragen taak.

Aan de hand van het Nieuwsblad van Nederland deelt de *Bintang Soerabaja* van 28 November 1911 no. 272 mede, dat de heer Mr. G. Vissering, op verzoek van de Chineesche Regeering, naar Groot-China zou vertrekken ten einde ten haren behoeve als Raad-adviseur op te treden inzake de regeling van het Chineesche financieuzen, dat dringend verbetering eischt.

Zoowel het Chineesche muntstelsel als het Bankwezen in Groot-China toch, wijzen op vele gebreken, welke, met het oog op de tegenwoordige tijdsomstandigheden, niet kunnen blijven bestaan. De Chineesche onderkoningen regelen ieder voor hun gebied hun eigen muntstelsel, luisteren gewoonlijk daarbij niet naar den beteren deskundigen raad van anderen en handelen in het kort op eene wijze, zooals hun goedklunkt. Bij het Bankwezen in China bestaan tal van onzekere gebruiken en wordt door de Directies dier Credietinstellingen een hoeveelheid papiergeld uitgegeven en in den handel gebracht, dikwijls zeer tot schade van het groote publiek.

De Chineesche Regeering heeft reeds lang de wenschelijkheid en de noodzakelijkheid ingezien om in die gebrekkige toestanden verandering te brengen

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29
Telefoon No. 4105

Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELLEN.

SPECIALE AANBIEDING:

Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 35 cM. f 9.75
Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 cM. (voor de nieuwe schepen) „ 10.75
Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagagerum) lang 100, breed 50, hoog 50 cM. „ 11.50
Gepantserde Boekenkoffer, 50 en 50 cM. „ 8.25

ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

C. FORTMANN,
SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE

in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELLEN. :-

Verzendingen onder garantie van gave overkomst.

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering tegen ongevallen

Oudehavenkade 1 n.l. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Individuele ONGEVALLENVERZEKERING.

AUTOMOBIELVERZEKERING, Enz. Enz.

VRAAGT PROSPECTUS.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK" en „OUD-WASSENAAR".

Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK", Wassenaar, „ HANG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk . . . . .
Die bouwt op „OUD-WASSENAAR" of „GROOT-HAESEBROEK".

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.

Uitmuntend ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR".

Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert, uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.

Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

B. DERKSEN

Brood- en Beschuifabriek

„De Oude Vette Hen"

bij het Raadhuis Den Haag Tel. 2480.

Geregelde bezorging door alle wijken van
Den Haag, Scheveningen en Rijswijk.

LUNCHROOM.

AFTERNOON-TEA.

Piet Heinstraat 123,
bij de Zoutmanstraat.
Telef. 5262 HAAG.

A. Op'Landt.

Steeds nieuwste garneringen.

Groote keuze Shawls, Jabots, Handschoenen, Enz.

en de uitvoering daarvan op te dragen aan een deskundig persoon met erkende reputatie.

Haar keuze heeft zij toen gevestigd op den heer Mr. G. Vissering, laatstelijk Directeur-Voorzitter van de Javasche Bank te Batavia.

Eerst nadat ernstige hulp van de zijde der Chinese regeering was toegezegd en H. M. de Koningin toestemming aan den heer Vissering had verleend om in vreemde Staatsdienst te treden, werd de aangeboden functie aanvaard.

De reis zou worden gemaakt over Amerika, zoodat de heer Vissering dan tevens de gelegenheid had het onderwerp zijner opdracht met den heer Knox, Minister van Buitenlandsche Zaken, te bespreken. De heer Vissering wordt vergezeld door zijn oudste dochter, die als particulier secretaresse optreedt en bekend is met stenografie.

Het ligt in de bedoeling eerst het muntwezen te regelen en zal de heer Vissering dus al dadelijk in aanraking komen met de Chinese Onderkoningen. De ambtelijke positie die de heer Vissering in China zal innemen, zal overeenkomen met die, welke destijds is toegekend aan wijlen Sir Robert Hart, die in opdracht had het douanewezen in China op vasten voet te regelen en daar langen tijd aan het hoofd van dien tak van dienst heeft gestaan. Die rang zal ongeveer gelijk staan aan dien van Consul-Generaal.

Het verstrekken van geldelijken steun door de Chinezen in Nederlandsch-Indië aan hunne landgenooten in China.

De berichten uit Hankow, welke Ned.-Indië bereiken, wijzen, volgens de Perniagaan van den 6en December 1911 no. 275, allen op ernstigen nood waarin de bevolking dier stad, tengevolge van de plaats, hebbende verwikkelingen, verkeert.

De heer N. Schlichting, voorzitter van den Duitschen gemeenteraad ter plaatse, heeft reeds te kennen gegeven, dat, zoodra de rust hersteld zal zijn, de dan nog levende daklozen kunnen terug keeren naar de verwoeste stad, alwaar noch voedsel noch werk te vinden is. De winter nadert evenwel en men kan zich dus voorstellen in welke treurige omstandigheden zoovele Chinezen verkeeren, die door den oorlog have en goed verloren. Daarbij komt nog, dat, tengevolge van een en ander ook de vroegere milddadigheid van de rijke Chinezen is verminderd. Met het oog op dien ernstigen toestand heeft het comité tot bestrijding van den hongersnood in Midden-China (The Central-China Famine Relief Committee) 10.000 tail ter beschikking van de noodlijdenden gesteld en tevens een beroep gedaan op de mildheid van het publiek. Voorts is plaatselijk een comité van Chinezen en Europeanen ingesteld, dat zich ten doel stelt gelden in te zamelen ten behoeve van de noodlijdenden te Hankow, en welke gelden zullen worden beheerd door den heer R. C. Scott, penningmeester van bovengenoemd Central-China Famine Relief Committee.

Het is te hopen, zegt schrijver, dat de in N.-Indië verblijfhoudende Chinezen in het bovenstaande aanleiding zullen vinden, om, door verstrekking van klinkenden steun, iets voor hunne noodlottige landgenooten te doen. Die opwekking is des te noodzakelijker, omdat het schijnt dat bij de verstrekking van geldelijke hulp voor onze Chinezen zich telkens bezwaren voordoen doordien velen zich ten deze alleen wenschen te bepalen tot hulpverstrekking aan eigen stam.

Schrijver betreurt dit, omdat door zulk een wijze van handelen China nooit een krachtige Republiek zal worden.

Op 3 Decembr 1911 hield het Comité van de Tiong Hoa Djin Tioe Hie te Passar Baroe (Batavia) eene vergadering, waarin het besluit werd genomen de opbrengst der gelden van de gegeven opera-voorstelling naar China te zenden om wanneer zulks noodig bleek te zijn, te dienen tot voortzetting van den oorlog en ze anders te besteden ten behoeve van hen die door den oorlog schade hebben geleden. Deze gelden dienden dus voor de vernietiging van eigen landgenooten, terwijl zij zooveel doelmatiger zouden kunnen worden besteed.

Om die reden is het te hopen, volgens schrijver, dat aan den oorlog zoo spoedig mogelijk een einde kome en de in Ned.-Indië bijeen gebrachte gelden weldra ter beschikking zullen komen van alle noodlijdenden, onverschillig van welken stam.

Van Vreemde Koloniën.

DE VRIENDEN VAN PERZIË.

Er was een tijd, dat Rusland en Engeland elkan- der over Perzië heen oorlogszuchtig aankeken, en de Sjah zich veilig waande door de wangunst der beide mededingers. Kwam de tijd, dat de stemming een andere werd: Rusland en Engeland werden het eens over de in Perzië te volgen politiek. Zij had-

den in dat land het ontwaken van een zelfbewustzijn waargenomen, dat zij bedenkelijk achtten voor hun kansen om er het meesterschap te gaan voeren, daar- door kwamen zij tot de overeenkomst van Augustus 1907.

Perzië toch had zijn beweging gehad tot het ver- krijgen van een grondwet. In Januari 1906 kwam de Sjah tot de instelling van een Medjliss of Natio- nale Raad, door stemgerechtigden samen te stellen. 156 leden zouden voor twee jaren worden gekozen door de priesters, de adellijken, de plaatselijke hoof- den, de bezitters van eigendommen en de kooplieden. De Medjliss zou de financiële kwestien — 't moei- lijkste en eerst te regelen punt — te behandelen hebben.

De in October van dat jaar gekozen vertegen- woordiging gaf zóó rumoerige zittingen, dat de Sjah Mohammed Ali, die zich bereid had verklaard een grondwet te aanvaarden, er niet mee tot overeen- stemming kon komen. In Juni 1908 werd de Med- jliss weer afgeschaft. Daarop kende alle deelen van het Rijk zowat hun opstanden. De regeering zag zich niet in staat de rust te herstellen. In Juli 1909 beproefde de Sjah de ontevredenheid te bezwe- ren door weer een grondwet toe te zeggen, maar dit vermocht zijn positie niet meer te redden. Den 16den van die maand zag hij zich verplicht afstand te doen van den troon en de belofte te geven niet meer in Perzië terug te komen.

Een tijdelijke regeering, onder den 12-jarigen Sjah Ahmed, schreef verkiezingen uit voor een nieuwen Medjliss, van 120 leden. Een regent nam het be- stuur voor den minderjarigen vorst waar.

Het was bij deze gebeurtenissen, dat de noordel- buur, Rusl., te zamen met Gr.-Britannië, dat, door Beloechistan, aan het Z.-O. deel van Perzië grenst, er toe kwamen hun invloedssferen in dit land te re- gelen, 't verdeel en heersch aldus stellende in plaats van de vijandige mededinging. Een prijzenswaardige daad, als het niet gaat om de verdeling van an- dermans goed! De Russische zóne omvat alles wat noordelijk ligt van een lijn die van Khaniekkine, bij de Turksche grens, loopt over Kermansjah, Is- pahan en Jesd, naar het punt waar Perzië, Afga- nistan en Russ. Turkestan samenkomen, d. i. zow- wat bijna de helft van het geheele rijk en de dichtst bevolkte helft.

De Britsche zóne in het Z.-O. is begrensd door een lijn van Bender-Abas aan de Perzische Golf, noordwaarts naar Kerman, dan N.-O. tot Birdjend en, oostwaarts naar de Afganistanse grens.

Tusschen deze sferen in blijft een neutraal ge- bied van vreemde smetten vrij.

De verdeling bracht het Russisch deel op plm. 750.000 vierk. K.M.; het Britsche op plm. 350.000 en het neutrale op plm. 500.000.

Rusland en Groot-Britannië verbonden zich de in- tegriteit van het Perzisch gebied te eerbiedigen, en buiten elkanders zóne te blijven. Zij zouden toe- zicht houden op de financiën van het rijk, dat zijn binnenlandsche aangelegenheden onder deze voegdij op hechte grondslagen zou kunnen vestigen. Aldus heette de strekking te zijn. Het verliep echter an- ders.

De ex-Sjah is in zijn land teruggekeerd, aanvan- kelijk met succes voorwaarts gerukt, werd hij toch weer tot de vlucht gedwongen. Volgens hardnekkige geruchten zou Rusland niet vreemd zijn aan dit op- treden van Mohammed Ali. Thans is aan den ex- vorst, die door zijn poging om den troon terug te krijgen alle aanspraken op een jaargeld verbeurd had, toch weer een jaargeld toegezegd, als hij zich wil verbinden Perzië voor goed te verlaten, maar, naar verluidt, zou hij dit niet hoog genoeg vinden. Hij zou het althans niet aangenomen hebben, en daar- entegen het plan koesteren een nieuwen veldtocht op touw te zetten.

Dit was echter niet het eenige incident, dat Rus- land en Groot-Britannië in den laatsten tijd tot diep ingrijpen gebracht heeft. De keuze door de Perz- sche regeering van een Amerikaan, Morgan Shuster, tot financieel raadgever, en diens onvoorzichtig op- treden zijn de (al dan niet gewilde) aanleiding ge- weest voor Rusland om het wegzenden van Shuster te eischen en zelfs waarborgen te vragen om de benoeming van een niet welkome leider der finan- ciële zaken voortaan te voorkomen. De Perz. regee- ring en de Medjliss weigerden eerst, de eischen kwa- men het souvereine recht van het rijk te na. Rus- sische troepen drongen Perzië binnen. Zware on- weerswolken trokken boven het arme land samen. Er was ook gevaarlijke spanning tusschen Rusland en Amerika. Ten slotte kreeg de Russische diploma- tie haar zin. Shuster ging heen.

In het land zelf was men hiermede echter geens- zins tevreden. De regent zag zich verplicht de Med- jliss weer te ontbinden, de ministers, die de Russ.- Engelsche politiek (want deze bleek in overeenstem- ming gehandeld te hebben) niet goed gezind waren,

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD

ONVERPAKT BROOD IS
ONHYGIENISCH

ONSMAKELIJK
ONZINDELIJK

SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126
126A

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. H. CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

om direct te betrekken.

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

KUNST-ATELIER

van GOUDEN en ZILVEREN WERKEN

in diverse stijlen.

REPARATIE- en GRAVEERINRICHTING.

CHR. J. P. DE RUITER, CORN. SPEELMANSTRAAT 31

en WILHELMINASTRAAT 69.

's-GRAVENHAGE.

F. L. VAN BOMMEL

VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.

Bal- en Avond-
Handschoenen.

Shawls en Kappen.

ZEER GROOTE KEUZE.

F. C. DE BRUYN

MAGAZIJN VAN

KOLONIALEWAREN EN COMESTIBLES

Levert uitsluitend eerste kwaliteit tot billijke prijzen.

Bij betaling per week of à contant 2% korting.

" " " maand 1% " " "

INGREDIËNTEN VOOR DE RIJSTAFEL.

DANCKERTSTRAAT 43. TELEFOON 3361.

ERNEST CASSUTO,

TANDARTS,

FREDERIK HENDRIKLAAN 45,

houdt voortaan spreekuur van 1 tot 3½ uur.

KINDEREN bij voorkeur Zaterdags.

Telefoon 122 Schev.

hadden plaats te maken voor anderen, die van oordeel zijn dat Perzië, niet krachtig genoeg om een eigen politiek te durven volgen, zijn heil te zoeken heeft in een, ten koste van alles, bewaren van de goede verstandhouding met de machtige bureu, welke eigenlijk reeds een vleugel van de woning bewonen en in het overige deel de baas wenschen te spelen.

Volgens de jongste berichten hebben Rusland en Engeland aan de Perz. regeering een nota doen toekomen, waarin zij een program omschrijven dat zij door Perzië gevolgd wenschen te zien.

Zoo wordt de integriteit geëerbiedigd.

TRIPOLI.

Italië werd ongeduldig. 't Gaat in Tripoli zoo langzaam. Zonder Turkije iets van het voornemen te laten vermoeden heeft Italië tot den oorlog besloten juist om den vijand geen gelegenheid te geven zich sterk te maken. Een groote macht werd naar den overwal gezonden, die, naar de publieke opinie verwachtte, in staat zou zijn dat zaakje gauw op te knappen. 't Eerste succes was niet moeilijk. Al spartelde, wat zich aan weermiddelen in het noorden van Tripoli bevond ook wat tegen; de Italianen konden zich meester maken van het land tot aan de woestijn en zij matigden zich daardoor het recht aan 't geheele gebied, dat totdien Turksch was, ingelijfd te verklaren. Daarmee scheen de zaak uit. Inderdaad begonnen de mogelijkheden echter nu eerst recht.

Liep het met de Marokko-onderhandelingen zooals wij het van den aanvang af waagden te onderstellen, kwam het n.l. tot een vredelievende oplossing, die de goede verstandhouding tusschen Duitsland en Frankrijk echter eerder verslechterd dan verbeterd heeft, evenzoo is het voor de Italianen in Tripoli precies gegaan zooals wij in dit weekblad voorspelden, de gemakkelijke inzet en de daarna komende groote bezwaren, zij zijn in Tripoli gekomen, zooals de geschiedenis nu telkens geleerd heeft, wanneer een Europeesch leger even een Mohammedaansch land wilde veroveren, dat zijn verweer in de guerilla zocht.

Tripoli is bijzonder moeilijk te bemachtigen, omdat het land voor de beweging van groote troepen buitengewoon veel bezwaren oplevert, omdat de Turken er beter geschoolde leiders weten binnen te brengen, dan bijv. de Franschen in Algiers, de Nederlanders in Atjeh tegenover zich kregen, en omdat de verdedigers, meer wellicht dan elders, op geld voor den heiligen oorlog kunnen rekenen nu Stamboul tegenover Rome staat.

Italië werd ongeduldig. Generaal Caneva, de opperbevelhebber der krijgsmacht in Tripoli, werd naar Rome ontboden. Algemeen werd gezegd dat de Regeering genoeg had van de langzaamheid der expeditie, die zooveel van het leger en van 's lands financiën vergde, die Italië aan sympathie en aan bewondering in den vreemde deel inboet, die onaangenaamheden met Frankrijk bezorgd had, die de geestdrift van het Italiaansche volk deed verkoelen, en wellicht in ontevredenheid zou doen omslaan. Aan den generaal zou nu ronduit gevraagd worden, of hij zich in staat meende, door een beslissende onderneming, een einde aan dien slakkengang te maken. Caneva schijnt de ongeduldigen zeer teleurgesteld te hebben, maar hen, voor zoover althans als zij tot de leiders der Italiaansche politiek behooren, tevens overtuigd te hebben, dat de oplossing in Tripoli slechts te krijgen is door een groote mate van geduld. Hij is toch weer naar Tripoli teruggekeerd met het volle vertrouwen der Regeering, niettegenstaande hij vierkant verklaard moet hebben de overwinning niet te kunnen bezorgen waarom men hem vroeg. Hij is ook geen voorstander van een spoedigen opmarsch, daardoor zouden de Italianen z. i. in de kaart der Turken spelen, in wier belang het zou zijn de Italianen ver van hun operatiebasis te lokken, om hun gemakkelijk slagen toe te brengen.

De generaal oordeelt het daarentegen noodig dat de Italianen zich sterk bij de kust moeten vestigen om verder geleidelijk het terrein te bezetten, zonder in een beslissenden strijd met de Turken te geraken.

Naar het ons voorkomt heeft de generaal in deze voorstelling volkomen gelijk, een opmarsch van een legerafdeeling zou in Tripoli op een groote teleurstelling, wellicht op een ramp uitloopen, het zou een degenstoot in het zand zijn, die slechts het wapen bot kon maken. Maar de wijze van ageren in aanmerking genomen, die tot nu toe gevolgd is, de wijze van politiseeren ook met de bevolking van Tripoli, meenen wij echter, dat Caneva voor de manier, waarop hij het land onder Ital. macht wil brengen, een weg kiest, waartegen op den duur de offervaardigheid van geen volk (in legervoorziening en in geldvoorziening) bestand is, het geleidelijk bezetten van een land, dat groter is dan Italië zelf, is onbegonnen werk, wanneer het niet geschiedt door de samenwerking van een groot aantal kleine vlie-

gende kolonnes en 't tegelijkertijd in geregeld bestuur nemen van de doorkruiste streek. Deze kolonnes moeten in een haar aangewezen gebied de kwaadgezinden opzoeken en verdrijven, terwijl dit geregistreerd en in geregelde organisatie gebracht wordt. Deze militaire actie moet rusteloos geschieden en in verschillende districten tegelijk, om te voorkomen, dat alle verzetslieden op een of een paar punten samen komen. Een betrekkelijk kleine macht kan vele dier kolonnetjes geven, die ook gemakkelijk in eigen onderhoud kunnen voorzien. Blijven deze in de haar aangewezen streek totdat de rust er voldoende verzekerd is, dan leeren zij er de goed- en de vijandig gezinde elementen onderscheiden, taal, land en volk kennen, waardoor zij naast de noodige strengheid, met grooter rechtvaardigheid en kans van succes zullen optreden. Rechtvaardigheid en succes zijn machtige middelen naast gestrengheid.

Evenals de Franschen in Algiers, evenals de Nederlanders op Atjeh, zullen de Italianen in Tripoli sukkelen zonder daadwerkelijk het einde te naderen, zoolang zij niet tot dit stelsel overgaan. In één opzicht heeft Italië iets voor op de hier genoemde mogelijkheden, de macht, die over de nationaliteit van het Turksche gebied te beschikken heeft, zetelt in Constantinopel. Wellicht is door diplomatieke onderhandelingen in korter tijd bevrediging te behalen, dan deze door de krijgsmacht in Algiers en Atjeh te bereiken was, al blijft de vraag dan over of de bevolking van Tripoli zich bij een besluit van den Sultan goedschiks zal neerleggen.

PORTUGEESECH TIMOR.

Een der voornaamste bladen van Lissabon, Kapital, heeft nadere berichten over den toestand op Portugeesch Timor ontvangen, welke aantoonen, dat de hoofdstad Dilly zich in volslagen staat van beleg bevindt. De inboorlingen, n.l. de Ramea-stammen, hebben de stad aangevallen. Daar de bezetting van Dilly zeer klein is, drongen de opstandelingen de hoofdstad binnen, waarna zij begonnen te plunderen en te moorden. In tal van factorijen werden de machines vernield en de gebouwen in brand gestoken. Luitenant Silva en majoor Inglez werden op straat gedood. Hun en tal van soldaten werd het hoofd afgeslagen en op palen gestoken; vrouwen werden weggevoerd om als gijzelaars te worden vastgehouden. Vóór de opstandelingen aftrokken vielen zij de regeeringsgebouwen aan, plunderden deze en maakten 50 Remington-geweren en 5000 patronen, alsmede een stuk veldgeschut buit. Vervolgens staken zij de gebouwen in brand. De inboorlingen-koning, Bonaventura, tracht thans den opstand over het geheele eiland te organiseeren. Wel heeft de Portugeesche Regeering 300 man troepen met den kruiser Patria naar Timor afgezonden, doch dit aantal wordt volkomen ontoereikend geacht.

Aan een correspondent der Daily Telegraph te Lissabon werd daarentegen medegedeeld, dat de toestand in bovenstaand bericht als zeer overdreven voorgesteld moet worden beschouwd.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Een werk over Java.

Mr. A. Neijtzell de Wilde, leeraar aan de opleidingsschool voor Inlandsche rechtskundigen te Wettevreden heeft een werk geschreven, getiteld: Een en ander omtrent den welvaartstoestand der Inlandsche bevolking in de gouvernementlanden van Java en Madoera (de particuliere landerijen uitgezonderd), Landbouw, Veeteelt, Boschwezen, Visscherij.

Mr. Neijtzell de Wilde wijst er in zijn voorwoord op, zegt de N. R. Ct., dat in dit zijn werk in hoofdzaak gegevens van elders reeds bekend, verzameld zijn. Het doel hiermede beoogd, was om de verzamelde gegevens in een zoodanigen vorm te gieten, dat de daarin behandelde economische vraagstukken begrijpelijk worden gemaakt voor den reeds meer ontwikkelde Inlander, in de eerste plaats voor de Inlandsche bestuurs- en rechterlijke ambtenaren en aanstaande ambtenaren, maar voorts niet minder voor de opvoeders der Inlandsche jeugd en voor hen, die dat willen worden.

De schrijver heeft dus bedoeld — het blijkt ook nog uit hetgeen hij in een ander gedeelte van zijn voorwoord zegt — een leercursus te schrijven.

In dit een 250 bladzijden tellende werk is 'n schat van gegevens verwerkt. De schrijver heeft zoozeer naar volledigheid gestreefd, dat zelfs de inhoud van dagbladartikelen van Juni 1911 is weergegeven.

We hebben ons moeten bepalen tot het doorlezen van een enkel onderwerp en kunnen niet anders getuigen, dan dat de schrijver op ruime wijze het pro en contra heeft weergegeven, om dan eerst zijn conclusies te stellen.

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verlot in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH,
ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen,
die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op
het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

W. POPPINK, :: :: TELEFOON No. 4485.
Prins Hendrikstraat
141-143, Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak . f11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog m. bak f12.—

RIPPEN
PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683
VERHUREN   STEMMEN

J. VAN MOORSEL,
SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.
EERSTE HUIS in Stoffen,
Katoentjes en Flanellettes.
Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

HEEREN MODE- en HOEDEN-MAGAZIJN
HILLMER & Co.
NOORDEINDE 58. :: DEN HAAG.
Telefoon 1667.
Engelsche Dassen f1.75, per 3 stuks f4.75.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE
ONTVANGEN
NIEUWE DESSINS IN
= Zomerstoffen en =
Mousseline de Laine

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.
Secretariaat, Brochurehandel en Vegetarisch Bureau:
HEEMRAADSIJN 217B :: ROTTERDAM,
waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven
gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.
LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.
Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”
onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.
Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT,
Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA
KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme
een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —
KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.
Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van
den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft
afdoende waarborgen.

Dit kleine boek is het resultaat van een zeer uitgebreiden arbeid en veel studie. Of het voor de leerlingen, die de schrijver het in handen zou willen geven, te ver of niet ver genoeg gaat, zal in het gebruik moeten blijken. Velen echter, die belang stellen in de koloniale economische vraagstukken, zullen dit werk met vrucht raadplegen.

De schrijver zegt een vervolg op dit boek toe, waarin dan zullen worden behandeld: Nijverheid, Handel, Bijdragen aan de gemeenschap, Gouvernementsmonopoliën, om dan over te gaan tot bespreking van de „Algemeene middelen tot bevordering van dien welvaartstoestand”, waarbij het Inlandsch Onderwijs; het Inlandsch Credietwezen; de Verkeersmiddelen; de Veiligheid; de Rechtszekerheid; de zorg voor de Volksgezondheid en de Bestuursinrichting besproken zullen worden.

Ons dunkt, dat de schrijver er op kan rekenen, besluit genoemd blad, dat dit vervolg met belangstelling zal worden verwacht.

Japanneezen varen in muizen.

In de Nederl. Zendingsbode van 16 Februari j.l. lezen wij een artikeltje van Ds. B. J. Esser, te Poerbolingo met bovenstaand opschrift. Hij zegt dat de groote verdelgingsoorlog tegen ratten en muizen over heel Java nu opgehouden heeft. „Zooals gij weet, heeft de regeering ter bestrijding van het pestgevaar (dat gelukkig maar binnen een zeer klein gedeelte van het eiland beperkt bleef) op elke ingeleverde ratten- of muizenstaart eene premie van 2½ cent gesteld. Natuurlijk werd er een pretje van gemaakt. Men kon in die maanden telkens hoopjes menschen en vooral jongens aantreffen, gewapend met stokken en allerhande instrumenten, die van het éne huis naar het ander trokken om muizen te vangen. Het gejuich als er een gevangen was, hield niet op. Men moest werkelijk de virtuositeit bewonderen, waarmee velen er in slaagden de vlugge diertjes machtig te worden. De regeering is ten slotte moeten ophouden met premieuitloofing. Het bleek ondoenlijk te zijn om de millarden huis- en veldmuizen en ratten ook maar eenigszins merkbaar te doen minderen. Zóó heeft het rattenvolkje het eigenlijk van de machtige Compagnie gewonnen!

Een niet alledaagsche verklaring van de gebetenheid der Hollanders op dat knaagdierenras, werd mij in Pangaloesan, onze kleine gemeente op de helling van den Slamet, aan de hand gedaan. De zaak zou eenvoudig deze zijn: de legers der Japanneezen zouden gevaren zijn in de ratten en muizen om Java op de Hollanders te veroveren! Een doodeenvoudige verklaring, hè? Dat de Japanners de Hollanders overwonnen hebben (tusschen de verschillende volken in Europa of Amerika maakt de Javaan zoo geen onderscheid; alles wat geen Aziat of Neger is, en in kleedij en levenswijze de Westersche mode volgt, is voor hem: Hollander), dat weet men op Java tot zelfs in afgelegen gehuchten, diep in het gebergte. Van wat op de wereld gebeurt daar merkt men zoo goed als niets van. Doch zoo'n fejt, ja dat heeft beroering veroorzaakt en den naam van Japan tot in de alleruiterste hoeken op de menden gebracht.

Vraag niet, hoe dat Japansche leger in de ratten kon varen, ach er geschiedt in de wereld zooveel wonderlijks en wat kan men al niet met goena-goena (zwarte kunst) gedaan krijgen! Om naar het hoe? te vragen, dat is te hooge filosofie. De verklaring is zonderling, maar toch niet te gek om waar te kunnen zijn.....

Als het wezenlijk heit der Japanners eens mocht komen, zou dan ook de bevolking zóó lustig meehelpen om het aan alle kanten te bestoken.....?”

Koppensnellers op Jamdena.

Zooals den lezers bekend zal zijn, gaat er eene kleine expeditie naar Jamdena (Tenimbar-eilanden) om de onbeschaafde bewoners van dat eiland voor begane euveldezen enz. te straffen. Dat daarvoor alle redenen bestaat en de regeering hier een noodzakelijk werk verricht, bewijst een uitvoerig schrijven van pastoor Cappers in „De Java Post, Weekblad van Nederlandsch-Indië”, van 19 Januari j.l.

Even laten wij pastoor Cappers aan het woord. Dat snellen zit er hier zoo in. Men snelt bewoners van vijandelijke kampongs overal waar men er die kans toe heeft. Als een ruzie niet bijgelegd kan worden onder elkaar, beshuiten lansen en klewang, wordt een harta niet betaald, zoo grijpt men naar de wapens. Rijzen er grondkwesties op, dan worden de klewang, lansen pijlen en bogen nog eens extra nagezien. De Tenimbarees vecht in open strijd, maar valt ook van achteren aan, hij daagt den tegenstander uit, maar geneert zich ook niet hem in zijn tuin te verrassen en voor de tegenpartij aan verweer kan denken, hem den kop af te slaan. Maar waarom een Tenimbarees eigenlijk den kop afsnijdt en gewoonlijk medeneemt, dat weet hij zelf

niet onder woorden te brengen; 'tis adat, de voorouders hebben het altijd zoo gedaan. Degene die het „geluk” heeft gehad een kop af te takken, staat in hoog aanzien en draagt daarvan een zeer duidelijk teeken aan de beenen, gewoonlijk een band van het haar van den gesnelde; of wel een gevlochten band van rotan. Met de gesnelde heeft het heel wat in. Iemand, die een natuurlijke dood sterft, krijgt een soort van doodkist en wordt zoo op een stelling aan het zeestrand gezet; zon, weer en wind zorgen voor de rest. Hoe hooger adel, hoe lichter de kist bij een der ingangen van het dorp staat. Een gesnelde krijgt echter geen kist; is het een vijand dan wordt het lijk onteerd en weggevoerd, is het een vriend dan wordt hij gauw met doeken omwonden en tusschen bamboelatjes gebonden en zóó ver weggebracht en verborgen tusschen struiken en steenen, hangen de aan een paar takken.....

Bescherming der balata-industrie in Suriname.

De heer W. A. van Asbeck schrijft in De Indische Mercur (No. 7) een opstel, getiteld: Noodzakelijkheid en mogelijkheid van de bescherming der balata-industrie in Suriname.

Aan de hand van verschillende gegevens toont de sehr. aan dat deze industrie momenteel in een zeer bloeienden toestand verkeert; was bijv. in 1890 de opbrengst 69 ton, in 1901 bedroeg zij reeds 205 ton, in 1906, 275, in 1908, 461, en in 1910 zelfs 893 ton. In twee jaren tijds (1908 en 1910) is de opbrengst dus bijna verdubbeld. De oorzaak van deze groote bedrijvigheid zijn de hogere prijzen, die sedert kort voort het bedoelde artikel worden besteed, als gevolg van de grootere navraag. Dat deze stijging van den prijs van belang is, blijkt hieruit, dat waar deze vroeger slechts hoogstens 3 gulden per K.G. bedroeg, hij in den laatsten tijd wel eens 5 tot 6 gulden heeft bedragen.

Mochten velen met voldoening op deze feiten wijzen, met het oog op de tegenwoordig niet zeer rooskleurige toestanden der kolonie Suriname, niet alzo de heer Van Asbeck, want — zegt hij — hoe snelle de productie onder de tegenwoordige omstandigheden toeneemt, hoe sneller ook de balata-industrie te gronde gaat. Het is toch overbekend, dat het tappen der bolletreeboomen, die het product leveren, plaats heeft op een wijze, die vele boonten doet afsterven of oorzaak is, dat zij een kwijnend bestaan gaan voeren, waardoor zij aanzienlijk in productie achteruitgaan. In den breede bespreekt de sehr. daarop de maatregelen, welke tegen dat gevaar zouden kunnen worden genomen, doch zonder dralen. „Er is reeds heel veel, maar nog niet alles verloren. Men redde thans wat er nog te redden valt.”

Bovengenoemd nummer van De Indische Mercur bevat verder nog de volgende bijdragen:

Het springen van boomstronken, door Dr. A. H. Berkhout. — Vezelcongres te Soerabaja. Litteratuurberichten, bewerkt onder toezicht van Dr. J. Dekker (vervolg). — De begroting van Suriname voor 1912. — Kultuurberichten (Immigratie van Madoe-reezen voor Midden- en Oost-Java. — Invoer van Ned.-Ind. kapok in Japan. Enz.). — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Moederland en Koloniën.

No. 1 van den nieuwen jaargang van het orgaan der Vereeniging „Moederland en Koloniën” bevat, behalve het verslag der lezing van controleur J. E. Jasper over „Een reis in Zuid-Celebes”, een overzicht van de werkzaamheden der vereeniging in het afgelopen jaar, waaruit blijkt, dat 1911 niet zonder beteekenis voor haar is geweest.

Mededeelingen van het Encyclopaedisch Bureau.

In No. 6 van den 2en jaargang der Korte berichten voor landbouw, nijverheid en handel geeft het Encyclopaedisch Bureau het vervolg der beschouwingen over de pepercultuur in de Buitenbezittingen (Residentie West-Afdeeling van Borneo) en extracten uit de z.g.n. Korte verslagen over het 2e en 3e kwartaal 1911 (residentie Menado, Banka en Onderhoorigheden, Djambi, Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo, Gouv. Celebes en Onderh. res. Bali en Lombok).

In genoemd Nr. der Korte berichten trekt o.m. nog de aandacht een bericht over een Japansche Stoomvaartlijn op Nederlandsch-Indië, welke dit jaar geopend zal worden tusschen Kobe eenerzijds en Hongkong, Singapore, Saigon, Java en Sumatra anderzijds. Drie stoomschepen zullen bij de nieuwlijnen in gebruik worden genomen.

De waarnemende Consul der Nederlanden te Kobe, die op bovenstaand bericht de aandacht vestigde, vernam van betrouwbare particuliere zijde nog nadere bijzonderheden omtrent deze aangelegenheid, waaraan het navolgende is ontleend.

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG
HERTOGINNELAAN 103
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDHANDS-MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

VACANT

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

TOKO BETAWIE.

(ALBRECHT & ELFFERICH).

KONINGIN EMMAKADE 55 - Tel. 2610.

Opgericht 1880.

Uitsluitend te kwaliteit INDISCHE INGREDIËNTEN.

:: Vraagt steeds ONZE smakelijke Samballans. ::

S. J. ROTTEVEEL,

Galileistraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

N.V. Electriche Drukkerij

„Luctor et Emergo”

Telefoon Intercomm. 4424

's-GRAVENHAGE

Amalia van Solmsstraat 2-4

MEDEDEELINGEN.

Van de Afdeling Nijmegen:

Vrijdag 23 Februari a.s., 's avonds acht uur. Lezing te houden door Mevrouw L. J. HISSINK—SNELLEBRAND, in de groote zaal van het Hotel du Soleil.

Onderwerp: „Verheffing der Indopapieren door voorbereiding hunner dochters voor hare taak als opvoedster van een nieuw geslacht”.

Een ieder, lid of géén lid der Vereeniging Oost en West, heeft vrijen toegang. Gelegenheid tot debat.

Zegt het voort!

Namens het Afd.-Bestuur:

D. G. J. BEIJENS, Secr.

Van de Afdeling Leiden:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op Zaterdag 24 Februari 1912, 's middags te 4¼ uur, in het Nutsgebouw, Steenschuur.

Punten van Behandeling:

- Jaarverslag over 1911.
- Rekening en Verantwoording over 1911.
- Verkiezing van twee Bestuursleden in verband met de periodieke aftreding van de heeren C. F. H. Dumont en J. A. van Hamel.
- Verkiezing van afgevaardigden en plaatsvervangende afgevaardigden ter Algemeene Vergadering der Vereeniging.
- Rondvraag.

Namens het Bestuur:

Mr. Ed. RIJKE, Secr.

Van de Afdeling 's-Gravenhage:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op Donderdag 29 Februari 1912, 's namiddags 8¼ uur, in het gebouw Laan v. Meerdervoort 187.

Agenda:

- Verslag over het afgelopen jaar 1911 met vermelding van den toestand op 31 December en der verschillende resultaten, welke verkregen zijn door het restaurant en de commissiën.
- Rekening en verantwoording over 1911.
- Verkiezing van vijf bestuursleden voor drie die aan de beurt van aftreden zijn en voor twee aan het bestuur ontvallen door overlijden en vertrek naar elders.

HET BESTUUR.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

In verband met de omstandigheid, dat in 1912 nog niet alle voor de rechterlijke macht in Nederl.-Indië opgestelde plaatsen kunnen worden ingenomen door juristen, die hebben voldaan aan het examen, bedoeld bij art. 141, 2de lid der Hooger onderwijswet, kunnen in dit jaar enkele doctoren in de rechtswetenschap ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië worden gesteld, ten einde daar te lande geplaatst te worden bij den bureaudienst, daaronder begrepen de dienst ter griffie van 't Hoog Gerechtshof en van Europeesche of Inl. rechtbanken.

Zij zullen ook benoembaar zijn tot de betrekkingen genoemd in art. 2 van het besluit op de Ind. Bestuursopleiding (Ned. Stblad 1907 no. 71, Ind. Stblad 1907 no. 230).

Aan deze doctoren in de rechtswetenschap wordt dispensatie verleend van de sub a en b van art. 1 van het Kon. Besluit van 21 Maart 1907 (Nederl. Stblad no. 75, Ind. Stblad no. 264) aangegeven vereischten van benoembaarheid tot rechterlijke betrekkingen in Ned.-Indië, met dien verstande, dat zij tot rechterlijke ambten eerst benoemd zullen kunnen worden, nadat zij drie jaren bij den bureaudienst, waarvoor zij worden uitgezonden, werkzaam zijn geweest, tenzij naar het oordeel der Indische regeering, het belang van den dienst vordert, dat eerder tot de benoeming in een rechterlijk ambt worde overgegaan, in welk geval zij kan plaats hebben in den loop van het derde jaar.

Behalve overtocht naar Ned.-Indië voor gouvernementsrekening als passagier der eerste klasse, e. q. ook voor het wettig gezin, is aan de uitzending verbonden een voorloopig traktement van f 150 per maand, ingaande met den dag van aankomst te Batavia, en eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 1000. Bij voorloopige tewerkstelling in Indië wordt boven dat voorloopig traktement eene toelage van f 100 's maands verleend.

Reeds langen tijd heeft de Japansche Regeering het plan gekoesterd om eene Japansche stoomvaartverbinding met Java in het leven te roepen. Aanleiding hiertoe waren geenszins klachten van verschepers en importeurs in Japan over de onvoldoende voorziening in de behoeften van den handel door de Java-China-Japan-lijn, maar de grondgedachten daerbij waren: uitbreiding van de handelsvloot onder Japansche vlag en de overtuiging, dat een Japansche stoomvaartlijn Japan met Nederl.-Indië behoorde te verbinden. De Japansche regeering heeft na veel moeite drie individuele reeders gevonden, die besloten hebben met een subsidie van 150.000 yen deze nieuwe lijn op te richten.

De wd. consul meent echter de conclusie te mogen trekken, dat geen van de reeders in Japan veel heil ziet in de nieuw op te richten lijn, maar dat de Regeering deze à tout prix wenscht geopend te zien.

Voor de Java-China-Japan-lijn zal het van groot belang zijn — aldus de consul aan het slot van zijn belangrijke mededeelingen — dat waarschijnlijk geen groote en kapitaalkrachtige stoomvaart-ondernemingen, als de Nippon Yusen Kaisha en de Osaka Shosen Kaisha, met haar in directe concurrentie zullen treden.

***

Ten besluite enige bijdragen op rechtskundig gebied, n.l.:

Inlandsch recht, door Mr. A. van Gemep (Overgedrukt uit de Nieuwe Courant van 1912, Nos. 33, 36 en 37). (Deze brochure houdt eene bestrijding in van artikelen over dit onderwerp in de N. R. Ct., en van de door Mr. L. W. v. d. Berg gebulde opvattingen ten deze.)

Levering van onroerende goederen volgens Nederlandsch-Indisch Recht, door Mr. G. André de la Porte. — De Inlandsche landraadvoorzitters, door Mr. M. L. M. van der Linden. — Getuigenis van Maleische volwassenen en kinderen, door Mr. C. A. Wienieke. — Naar aanleiding van artikel 163 strafwetboek voor Inlanders in Ned.-Indië, door Mr. E. E. G. Joakim. (In „Het Recht in Nederlandsch-Indië”, deel 96, Nos. 1—4).

Eindelijk is de literatuur over de voorgestelde bestuurs-reorganisatie weder vermeerderd met een brochure van een ongenoemd schrijver, getiteld:

De reorganisatie van het bestuur in Nederlandsch Oost-Indië. (Amsterdam, J. H. de Bussy.)

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 187, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 21 Januari 1912;

De Locomotief t/m 23 idem;

Het Soer. Handelsblad t/m 23 idem;

De Sumatrapost t/m 26 idem;

De Sumatrabode t/m 25 idem;

Tjahaja Sumatra t/m 25 idem;

De Indische Mercur no. 8;

Weekblad voor Indië no. 40;

De Banier no. 3;

Handelsberichten v/h Min. van Landbouw;

Kort verslag Tweede Kamer St.-G.;

Landbouw, Boschwezen, Veeveelt, Visscherijen, Gouvernementsbedrijven, Scheepvaart, Handel en Nijverheid in Ned.-Indië, gedurende 1910, volgens het Koloniaal Verslag van 1911;

Vrede door Recht no. 2;

Tijdschrift der Maatschappij van Nijverheid. Jan- en Febr.-aflevering;

Archief voor de Suikerindustrie in Ned. Indië no. 50 t/m 54 en 1 en 2 van 1912;

Publicaties van het Ned.-Ind. Landbouw Syndicaat, aflevering 16 en 17;

Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel, nos. 3 t/m 5;

S. P. VAN DER MAREL,

COPERNICUSSTRAAT 123. —:- hoek Beeklaan.

TELEFOON 9104Y.

HET ADRES voor KRUIDENIERSWAREN en COMESTIBLES.

5% dividend.

NEDERLANDSCH-INDISCH ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK. 's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN. LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN. ADMINISTRATIËN.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR — DEN HAAG
TELEFOON N°. 2892

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEREN VAN WONINGEN

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

Hofleverancier.

HOLLANDSCH MELKBROOD.
FRANSCH WEENERBROOD.
DUITSCH MIKKBROOD.
ALLINSON'S TARWEBROOD.
MAUTBROOD in soorten.

Modemagazijn „BRUSSEL”, Weimarstraat 61 ::: DEN HAAG.

Speciale verkoop van GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES- en KINDERHOEDEN. — CHAPELLERIE en BONTWERKEN. — AUG. W. J. BRÜNINGS.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,

TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

ONTWAKING

ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP.

ONDER REDACTIE VAN:

GEORGES EEKHOUD, JACQUES MESNIL, LOD. BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS - OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH.

BESTUURDER: SEGHER RABAUW.

Uitgave van: „t Kersouwken” te Antwerpen.

Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam

Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—

Losse afleveringen . . . . . f 0.30.

PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

Sollicitanten mogen niet ouder zijn dan 30 jaren en moeten zich vóór 15 Maart 1912, bij gezegeld request, tot het Departement van Koloniën wenden, met overlegging van de vereischte stukken.

Ter beschikking van den Gouverneur van Curaçao kan worden gesteld een onderwijzer, liefst met akte Engelsch, om te worden benoemd tot onderwijzer aan de Hendrikschool, te Willemstad op Curaçao, op eene jaarwedde van f 2200, welke door het bezit van de hoofdonderwijzersakte of van andere akten kan worden verhoogd.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen aan de afd. W.-Indische zaken van het Ministerie van Koloniën.

Voor de ombilijnlijnen ter Sumatra's Westkust wordt gevraagd een gedipl. werktuigk. electro-technisch ingenieur met praktische bedrijfservaring, om tot 1913 tijdelijk en daarna definitief werkzaam te zijn als chef voor het electrisch en machinaal bedrijf te Sawah Loento, op eene bezoldiging van f 400 's mnds., met zes drie-jaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands, elk, alzoo tot een maximum van f 1000 's maands, benevens vrije woning, of, bij gemis daarvan, eene huishuurindemiteit van f 100 's m.

Aan de uitzending is verbonden:

a. eene gratificatie voor uitrusting ad f 1500;
b. overtocht naar Batavia als gouvernementssagier der eerste klasse, e. q. ook voor het wettig gezin;

c. een voorloopig traktement van f 250 's mnds., ingaande met den dag van inschepping naar Ned-Indië tot den dag waarop het activiteitstraktement, volgens de deswege bestaande bepalingen in Indië, ingaat.

De uit te zenden persoon zal zich schriftelijk moeten verbinden tot teruggave aan 's Lands kas van de gelden, welke aan hem en te zijnen behoeve zullen zijn voldaan, zoo wegens gratificatie voor uitrusting als wegens overtocht naar Nederl.-Indië, bijaldien hij binnen vijf jaren na zijne aankomst op Java, om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan uit 's Gouvernements dienst wordt ontslagen of indien hij niet binnen de hem aan te wijzen tijd naar Indië vertrekt.

Zij die in aanmerking wenschen te komen, moeten zich vóór 1 Maart 1912 bij een op zegel geschreven request bij het Departement van Koloniën aanmelden, onder overlegging van de vereischte stukken.

(Ned. Staatscourant van 13 Februari 1912 no. 36.)

Ter benoeming tot **adspirant-ingenieur bij den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederl.-Indië** kunnen ingenieurs derwaarts worden uitgezonden.

Ervaring op het gebied van zwakstroomtechniek strekt tot aanbeveling.

In aanmerking komen in de onderstaande volgorde:

1o. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde electro-technische ingenieurs;

2o. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs, in het bezit van eene aantekening volgens artikel 15 van het Kon. Besluit van 4 Juli 1905 (St.blad no. 227), of, zoo dezen er niet zijn, zij die in het bezit zijn van een diploma voor electro-technisch ingenieur, behaald aan eene buitenlandsche Hoogeschool of Universiteit;

3o. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs;

4o. officieren die hunne opleiding hebben genoten aan de Kon. Militaire Academie te Breda of aan het Kon. Instituut voor de marine te Willemsoord, mits in het bezit van een diploma voor electro-technisch ingenieur, behaald aan eene buitenlandsche Technische Hoogeschool of Universiteit.

Zij die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 10 Maart 1912 bij gezegeld adres te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van de vereischte stukken.

De bezoldiging van adspirant-ingenieurs bij den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlands-Indië bedraagt f 300 's maands, terwijl bij goede plichtsbetrachting na twee jaren diensttijd bevordering volgt tot ingenieur, aan welke betrekking is verbonden eene bezoldiging van f 400 's maands, met zes driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 100 's maands, tot een maximum van f 1000 's maands.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwpensioen enz., staan deze ingenieurs gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

(Ned. Staatscourant van 14 Februari 1912 no. 37.)

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 19 Jan. 1912. No. 6.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den commies C. W. L. Cohen; elf maanden aan den onderwijzer J. Coenraad.

Ontslagen: op verzoek eervol de resident van Kedoe P. Wijers; de archivaris J. A. L. W. Hoorn. Benoemd: tot voorzitter van den landraad te Soerabaja Mr. J. H. W. B. Visser; tot tijdelijk buitengewoon lid van den R. v. J. te Semarang Mr. C. de Roon Swaan; tot voorzitter van den landraad te Soerakarta Mr. Ch. M. van Troostenburg de Bruyn; tot tijdelijk adjunct-adviseur voor Inlandsche zaken, Dr. D. A. Rinkes; tot contr. B.B., G. v. d. Waals; tot adjunct-houtvester 1e kl. T. E. Bischoff; tot hoofdopziener bij het boschwezen J. L. Dommers; tot adjunct-inspecteur bij de opium-regie A. M. Wessels; tot patih van Lamongan Mas Djojodwirjo; tot tijdelijk civiel gezaghebber in de res. Amboina E. E. M. J. Kromme.

Geplaatst: in de res. Timor de civiel gezaghebber P. E. E. J. le Cocq d'Armandville; in Amboina de contr. J. J. G. Kruseman; te Bodjonegoro de onderwijzeres Mej. P. W. L. Bijleveld.

Benoemd: tot onderwijzer te Batavia S. P. Slagter; tot onderwijzeres te Paré Mej. M. J. Boer; tot onderwijzer te Soerakarta N. A. J. B. Broekmans; tot opziener bij het boschwezen G. J. Walther.

Militair Departement.

Verleend: zes maanden verlof aan den 1en luit. E. K. A. de Neve; een jaar aan den kapitein L. A. van der Dussen en den 1en luit. G. K. W. F. de Vaynes van Brakell Buys; elf maanden aan den 1en luit. W. C. Camman en J. F. Prey; tien maanden aan den kapitein A. Pasteur.

Bevorderd: tot 1en luit. der infanterie L. H. F. van Driel.

Tijdelijk belast: met de waarneming der betrekking van hoofdverpleegster bij den hospitaaldienst Mej. L. Bakker.

Uit de Javasche Courant van 16 Jan. 1912. No. 5.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den off. v. justitie Mr. L. J. Dijkstra; elf maanden aan den onderopzichter L. Keizer en den onderwijzer H. Zieren; een jaar aan den ambtenaar bij de in- en uitvoerrechten H. C. Pieters.

Ontslagen: op verzoek eervol de adjunct-administrateur A. A. Sleebom; de klerken W. F. Kurtz, J. P. Schrauwen, A. E. Holtslag, A. C. Finschi, J. P. van Staden, W. Rademaker, C. Th. Muller, K. L. Wolff; C. van der Haagen, Mej. C. v. Helvoort, Mej. J. H. A. Winckler; de topograaf G. O. Croes.

Gesteld: ter beschikking van den Algemeenen Secretaris Mr. H. G. Ermeling; van den Directeur van O. en E., Mr. K. F. Creutzberg.

Benoemd: tot vice-president van den Raad van Justitie te Soerabaja Mr. H. G. Nederburgh; tot voorzitter van den landraad te Kendal Mr. G. G. van Kleef; tot predikant te Amboina L. J. Wesseldijk, te Pasoeroean J. H. de Vries; tot adspirant-ingenieur E. F. Hauber; tot adspirant-adjunct chef der 3e afd. S.S. op Java C. J. Moll Schnitzler; tot telefoon-opzichter 1e kl. C. M. W. Waltmann en J. Pasman.

Geplaatst: in de Res. Wester-afd. van Borneo de controleur G. van der Waals.

Benoemd: tot onderwijzer te Semarang H. A. Stöcker; te Benkoelen P. M. Rampart; te Soerabaja W. C. 't Hart; te Magelang J. G. Broersma; tot onderwijzeres te Muntok Mej. W. J. C. Tap; tot houtvester H. J. Kerbert.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den kapitein E. C. Brusse; elf maanden aan den off. van gezondh. M. F. Drogat Doeve; den apotheker J. van Dongen, en den 1en luit. K. Bool.

Ontslagen: op verzoek eervol de off. v. gezondh. Dr. Abdul Rivai.

Geplaatst: te Batavia de off. v. gezondh. Dr. W. C. Kersbergen.

Overgeplaatst: naar Amboina de idem Dr. P. A. H. Rijkebüsch; naar het 9e bat. de 1e luit. S. C. Plantinga; naar Medan de off. v. gezondh. J. D. Blankenberg; naar Salatiga de apotheker J. H. Kok; naar Tjimahi de idem J. Mermande.

Geplaatst: bij het 7e bat. de 1e luit. J. Baan; te Batavia de idem P. van Kulstijn; bij het 4e bat. de 2e luit. K. J. C. Beckman; bij het 7e bat. de id. B. J. Labotz.

Benoemd: bij de gouv. marine tot gezagh. P. B. van Reenen en J. W. de Groot; tot 1en stuurman J. M. P. Vooren en X. W. Rosenkrantz.

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 187

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS

- en allerlei SCHOTELS. -

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIONS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttel bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 X voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vakblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

WISBRUN & LIFFMANN.

VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. v. VEELLEN.

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST

ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,

levert behalve prachtige levende bloemen en planten, bouquets, bloemwerk, ook zeldzame schoone kunstbloemen en bladeren.

Bij uitstek geschikt voor verzending naar OOST- en WEST-INDIË.

INBOEDEL.

Wegens vertrek naar INDIË ter overname aangeboden een zeer nette, goed onderhouden inboedel, geheel of gedeeltelijk.

Brieven franco onder no. 125 aan het Bureau van dit Blad.

NAAML. VENN. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO” - DEN HAAG

Uitmo Maart verschijnt de TWEEDE, GOEDKOOPE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

GEILLUSTREERD

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

INGENAAID f 2.40.

GEBONDEN f 2.90.

DE EERSTE DRUK, DIE IN JUNI 1911 VERSCHEEN, WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

Kartini

=: UITVOERIG PROSPECTUS WORDT OP AANVRAAG FRANCO TOEGEZONDEN. =:

VACANT

AUG. SAVELKOUL,

v/h. J. VAXELAIRE & Cie.,

BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,
SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen
wendemen zich alleen tot mijn firma
te Amsterdam, daar ik in Nederland
geen filialen of vertegenw. heb.

**HOTEL-RESTAURANT
SANTOSA.**

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

**Indisch Restaurant
PIEPER BAARS**

PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten
en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

VAN SEVENTER & PALUDANUS

Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het
goedkoopst adres voor
Heerenkleeding naar maat.

SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

DE NIEUWE GIDS

[MEDE NIEUWE SERIE VAN DE
TWINTIGSTE EEUW EN HET TWEE-
MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT]

MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST,
WETENSCHAP EN WIJSBEGEERTE . . . . .

ONDER REDACTIE VAN: Dr. A. ALETRINO, Dr. H. J. BOEKEN,
LODEWIJK VAN DEYSSEL, Mr. FRANS ERENS, WILLEM KLOOS,
JAC. VAN LOOY, FRANS NETSCHER . . . . .

UITGAVE N. V. ELECTR. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG :: AMALIA VAN SOLMSSTR. 2-4 :: TELEPH. 4424

**Voor Mech. ZONSCHEMEN,
ROLLUIKEN,
MARQUIZEN,
JALOUSIEËN,
Serredekkingen,
enz. enz.**

is beslist het beste adres **WAGENSTRAAT 90, Den Haag.**
Op 13 Int. VAKTENTOONSTELLINGEN steeds met
goud bekroond Hoogste onderscheiding GRAND PRIX.
H.H. Architecten en Aannemers verzuimen niet aan dit
adres prijsopgave te vragen zijnde soliedst en goedkoopst.

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Neder-
land: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk
belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

O. C. L. VOSVELD, Opticien, Hof-, Rijks- en Gemeenteleverancier - KORTE POTEN 42. - Telefoon 3957 - 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

VACANT

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f :- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

— Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19. —

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	Maleisch Javaansch Soendasch Atjehsch.	} gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.	
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	Maleisch.	
W. F. H. EPKE, 2e Schuijftstraat 43, 's-Hage,	Javaansch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

Vereeniging OOST en WEST
Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch. Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.

Een juffrouw, oud 26 j., P.G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië eene zeebaboe en een inl. manlijke bediende.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zo noodig hunne hulp hierin te willer verleen.

Een geg. korporaal konstabel K. N. M. voor huisbewaarder, bureaunknecht geldinkasseeren, enz.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Eene jonge dame om tegen vergoeding passagekosten gedurende de reis naar Indië toezicht op kinderen te houden.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.